

POLISH YOUR POLISH

Poradnik dla rodziców i nauczycieli
dzieci polonijnych

seria **think!**

wirtualna biblioteka nowoczesnego nauczyciela i ucznia

POLISH YOUR POLISH

PORADNIK DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI DZIECI POLONIJNYCH

Magdalena Bogusławska

Iwona Brzózka-Złotnicka

Joanna Kluz

Jolanta Okuniewska

Publikacja powstała w ramach projektu „Polish Your Polish - badania i popularyzacja języka polskiego wśród Polonii amerykańskiej” realizowanego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK! w partnerstwie z Fundacją Dobra Polska Szkoła. Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2016 r.

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Warszawa 2016

POLISH YOUR POLISH – PORADNIK DLA RODZICÓW I NAUCZYCIELI DZIECI POLONIJNYCH.
(CC-BY 3.0 Polska) Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK! – pewne prawa zastrzeżone

Publikacja z serii **THINK! WIRTUALNA BIBLIOTEKA NOWOCZESNEGO NAUCZYCIELA I UCZNI**A

Autorzy:

Magdalena Bogusławska, Iwona Brzózka-Złotnicka, Joanna Kluz, Jolanta Okuniewska.

Współpraca:

Marta Kustek i Danuta Świątek z Fundacji Dobra Polska Szkoła

Redakcja merytoryczna i koordynacja:

Małgorzata Polak

Redakcja i korekta:

Dominika Cieśla-Szymańska

Wydawca:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK!
E. Ciołka 12 lok. 209, 01-402 Warszawa, Polska
www.think.org.pl

Projekt graficzny okładki oraz skład:

Bartosz Lewandowski

ISBN: 978-83-946194-0-4

Wydanie pierwsze, Warszawa, wrzesień 2016 r.

Wszystkie adresy internetowe podane w publikacji są aktualne na dzień 16 września 2016 r.

Wykorzystano zdjęcia z zasobów własnych autorów, serwisu Fotolia.com oraz zrzuty ekranów stron internetowych wymienionych w treści poradnika.

„Polish Your Polish – poradnik dla rodziców i nauczycieli dzieci polonijnych” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Magdalena Bogusławska, Iwona Brzózka-Złotnicka, Joanna Kluz, Jolanta Okuniewska oraz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK!. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2016 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o zleceniu zadania publicznego przez Kancelarię Senatu oraz przyznaniu dotacji na jego wykonanie w 2016 r.

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

SPIIS TREŚCI

Wstęp.....	5
Dlaczego warto się uczyć języka polskiego, czyli kilka słów o dwujęzyczności.....	7
Polski jest cool! Metody nauki języka w rodzinie.....	10
Technologie cyfrowe w nauce języka polskiego.....	19
O Polsce w sieci.....	26
Geografia.....	26
Przyroda.....	31
Historia.....	35
Kultura, sztuka.....	38
Daleko, a jednak blisko. Jak budować poczucie tożsamości i kształtować więzi z Polską?.....	46
O autorkach.....	52
Bibliografia.....	55

WSTĘP

Drodzy Rodzice i Nauczyciele!

Prezentujemy Wam poradnik dotyczący dwujęzycznego wychowania i nauczania dziecka polonijnego, przygotowany z myślą o osobach, które chciałyby utrzymać łączność z językiem polskim i polską kulturą. Przedstawia on szeroki wybór propozycji dla rodziców, rodzin, nauczycieli, aby mogli jak najczęściej korzystać z języka polskiego, odkrywać polską historię, sztukę, przyrodę i czerpać z polskiego dziedzictwa kulturowego.

Poradnik stanowi bogaty zbiór informacji o platformach i aplikacjach, które sprawdziły się w edukacji i są używane przez dzieci w Polsce. Dzięki nowoczesnej formie, tematach prezentowanych w sposób przystępny i często zabawny, nauka języka polskiego będzie dla Waszego dziecka bardziej atrakcyjna w porównaniu do tradycyjnych metod nauczania. Z przedstawionych propozycji i aplikacji komputerowych można korzystać nawet bez dostępu do internetu.

Wybór materiałów przedstawionych w poszczególnych częściach stanowi zaproszenie do eksplorowania bogatych zasobów sieci. Pragniemy, aby materiał ten stał się dla Was inspiracją do odkrywania Polski na nowo wraz z rodziną i dziećmi. To dzięki dzieciom mamy szansę zdobyć nową wiedzę, a także sięgnąć do dawnych zainteresowań i pasji. Zachęcamy więc do twórczych poszukiwań inspiracji w sieci, czerpania z nieprzebranych zasobów internetu, pokazywania dzieciom i młodzieży, że rozmaite serwisy i media społecznościowe, komunikatory i narzędzia ICT mogą być pożyteczne i przydatne w doskonaleniu języka polskiego, a także podtrzymywaniu więzi z rodziną i kulturą kraju pochodzenia.

Poradnik jest szczególnie cennym narzędziem pracy z dzieckiem dla rodzica, który postanowił samodzielnie uczyć swoją pociechę. Podpowiada, jak w prosty sposób wykorzystać nawet codzienne domowe zajęcia do nauki języka ojczystego. Opiera się na założeniach, że najlepiej uczymy się poprzez działanie w praktyce. A zatem ugotowanie obiadu przy pomocy polskiego przepisu może być doskonałą okazją do rozwijania języka, a wirtualne urządzenie Zamku Królewskiego to kolejna oryginalna i atrakcyjna propozycja dla młodego Polaka urodzonego i wychowującego się poza granicami Polski.

Chcemy poprzez wszystkie przedstawione przykłady zabaw, materiałów, platform i przydatnych narzędzi ICT pokazać, że warto również samemu korzystać z dostępnych źródeł w języku polskim, zaglądać w nowe miejsca i odświeżać swoją wiedzę, rozbudzać własną ciekawość świata i tego, co nas otacza, poszerzając orientację w różnych dziedzinach. Wspólne rozwijanie zainteresowań, upodobań i pasji wzbogaca osobowość każdego człowieka, pomaga budować dobre relacje z bliskimi i podtrzymać więź z kulturą kraju przodków, a dobra znajomość języka polskiego może okazać się po prostu bardzo przydatna w życiu. Mamy nadzieję, że ten przystępny i klarowny poradnik pozwoli Wam na szybką i łatwą orientację w starannie dobranych materiałach do nauki języka polskiego i prezentujących ogromne bogactwo polskiej kultury.

Polecamy i zapraszamy do lektury!

Marta Kustek, Danuta Świątek - *Fundacja Dobra Polska Szkoła, Nowy Jork*

Małgorzata Polak - *Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK!, Warszawa*

DLACZEGO WARTO SIĘ UCZYĆ JĘZYKA POLSKIEGO, CZYLI KILKA SŁÓW O DWUJĘZYCZNOŚCI

Magdalena Bogusławska

Po co nam język polski? Wiemy świetnie, że dla młodego człowieka o polskich korzeniach, żyjącego poza Polską znajomość języka polskiego to przede wszystkim szansa na bezpośredni kontakt z rodziną pozostałą w kraju czy też możliwość spędzenia wakacji w Polsce bez niepokoju o to, że w otoczeniu krewnych czy kolegów pozostanie odizolowany. To możliwość bezpośredniego poznania nowych miejsc bez obaw o brak orientacji i porozumienia w sklepie, pociągu czy na ulicy. Ale to także dostęp do bogatego dziedzictwa kulturowego oraz do współczesnych tekstów kultury – literatury i sztuki, prasy, mediów, muzeów, koncertów i innych zjawisk pozwalających odkrywać i rozumieć współczesne polskie kody kulturowe oczywiste dla mieszkańców krainy nad Wisłą, a równocześnie często niezrozumiałe dla przedstawicieli innych kręgów kulturowych.

Przede wszystkim jednak znajomość języka kraju przodków to szansa na głębsze poznanie i zrozumienie historii i tradycji, które uformowały ich tożsamość, sposób widzenia i rozumienia świata, a poprzez nich odcisnęły również wyraźne piętno na pokoleniach następnym. Znajomość języka przodków pozwala więc także lepiej zrozumieć siebie i swoich najbliższych, zdobyć głębszą samoświadomość własnej tożsamości i usytuowania w kraju zamieszkania. Dwujęzyczność, a poprzez nią znajomość drugiej kultury wpływa również na kształtowanie takich postaw, jak szacunek dla różnorodności, tolerancja dla inności, otwartość na drugiego człowieka.

Ile języków znasz, tyle razy jesteś człowiekiem

– J.W. Goethe

Co jeszcze wnosi język polski do rozwoju intelektualnego naszych dzieci?

Dwujęzyczność, oprócz wielu wyzwań, przynosi wymierne korzyści dla rozwoju intelektualnego jednostki. Przede wszystkim wyposaża ją w możliwości poznawcze często trudno dostępne dla osób, które nie doświadczyły sytuacji dwujęzyczności.

W opinii badaczy zachowań językowych dzieci dwujęzyczne prędkiej zyskują tzw. metaświadomość językową, a więc intuicyjnie rozpoznają, że język jest zbiorem elementów i zespołem relacji (zależności), które zachodzą między tymi elementami. Dzieci dwujęzyczne potrafią więc dostrzec w języku to, co stanowi o jego naturze: kod podlegający określonym regułom. Dzięki tej świadomości będą mogły szybciej i skuteczniej uczyć się kolejnych języków, szybciej także nabywają umiejętności czytania.

Na podstawie opublikowanych badań można też stwierdzić, że osoby dwujęzyczne osiągają wyższy niż ich jednojęzyczni rówieśnicy poziom myślenia dywergencyjnego (rozbieżnego). Jest to zdolność, która ułatwia wyodrębnianie i rozróżnianie elementów rzeczywistości, nieco inaczej segmentowanej i nazywanej w każdym z języków. Dzięki temu – w przeciwieństwie do konwergencyjnego (zbieżnego) sposobu myślenia – łatwiej jest znajdować niekonwencjonalne rozwiązania czy też postrzegać problem z różnych punktów widzenia. Osoby dwujęzyczne stają się więc bardziej twórcze, mają także silniej rozwiniętą zdolność selektywnej uwagi, pozwalającej wybrać z licznych sygnałów otoczenia te, które są w danej sytuacji najistotniejsze.

Granice mojego języka wyznaczają granice mojego świata

– Ludwig Wittgenstein

Co więcej, badania nad mózgiem osób dwujęzycznych wskazują, że wykorzystują one szersze obszary kory mózgowej w porównaniu do osób jednojęzycznych. Ich mózg wykazuje też większą aktywność, jeśli chodzi o wytwarzanie nowych neuronów oraz połączeń między nimi (synapsy). A to właśnie elastyczność synaptyczna stanowi podstawę uczenia się i zapamiętywania. Dzieci dwujęzyczne mogą więc przewyższać swoich rówieśników pod względem sprawności zdobywania nowej wiedzy i umiejętności. Trzeba jednak pamiętać, że im wcześniej rodzice zaczną świadomie podejmować działania w celu ukształtowania dwujęzyczności dziecka, tym szybsze i pełniejsze będą efekty ich starań.

Ostatnie wyniki badań dowodzą też, że dwujęzyczność sprzyja sprawności intelektualnej osób starszych. Choć dla rodzica jest to dość odległa perspektywa, warto pamiętać, że dwujęzyczność to szczególnie kapitał, atut dający szersze możliwości rozwoju poznawczego i intelektualnego naszych pociech.

Strategie pracy nad dwujęzycznością

Istnieją różne strategie pracy nad dwujęzycznością naszych dzieci. Z jednej strony są to tzw. metody naturalne, które określają, w jakich konkretnych, naturalnych sytuacjach będziemy – w relacji z dzieckiem – używać wyłącznie języka polskiego. Jest to na przykład strategia „mój dom, moja twierdza”, która zakłada, że w naszym domu jedynym językiem, jakim się posługujemy, jest właśnie język polski. Oczywiście możemy też w inny sposób określić sytuacje czy też konteksty, w których język polski stanie się jedynym językiem rozmowy – niedzielny obiad, wakacje w Polsce, uroczystości rodzinne itp.

Innym podejściem do kształtowania kompetencji językowych jest perspektywa nauczania języka polskiego jako drugiego (czasem używany bywa także termin „dziedziczonego”). Zakłada ona, że język polski przyswajany jest nie tylko w warunkach naturalnych – w przykładowo opisanych wyżej sytuacjach – ale także, że dziecko jest nauczane języka polskiego w szkole polonijnej, przez polskojęzycznego nauczyciela w domu czy też przez samego rodzica. Lekcje w szkole polonijnej są nie do przecenienia. Pozwalają pod okiem przygotowanych do tej pracy nauczycieli, zgodnie z założonym programem, rozwijać równolegle wszystkie kompetencje językowe: bierne – rozumienie wypowiedzi ustnych oraz pisemnych tekstów kultury, a także te czynne – formułowanie wypowiedzi ustnych oraz pisanie – umiejętność, którą rodzicom najtrudniej jest samodzielnie przekazać swoim dzieciom.

Dwujęzyczność z perspektywy rodzica

Rodzice dzieci dwujęzycznych często podkreślają, że ich dzieci władające językiem polskim dzięki tej właśnie sprawności utrzymują z nimi przez długie lata niezwykle bliski kontakt emocjonalny. Co więcej, w przypadku rodziców, którzy gorzej niż ich dzieci znają język kraju pobytu, możliwość porozumiewania się z dziećmi po polsku wpływa na zachowanie i utrwalanie ich autorytetu.

Kształtowanie dwujęzyczności to jednak także wielkie wyzwanie dla rodziców. Wymaga ciągłej konsekwencji, systematyczności, czasu, uwagi, pomysłowości, dodatkowych środków finansowych. Czasem bywa też źródłem napięć lub nawet konfliktów z dziećmi. Jednakże w opinii tych, którzy mają za sobą to doświadczenie, korzyści są nie do przecenienia i stanowią wielką nagrodę za cały ten wieloletni trud. Jedną z tych korzyści jest radość i duma dziecka i rodziców, gdy krewni w kraju podziwiają jego biegłość w posługiwaniu się językiem przodków.

Dwujęzyczność to zasób, niedostępny dla tych, którzy jej nie doświadczają
– Magdalena Bogusławska

Dwujęzyczność z perspektywy dziecka

Stosunek do własnej dwujęzyczności zależy od wielu czynników i może zmieniać się wraz z dorastaniem oraz sytuacjami życiowymi, w jakich znajduje się młody człowiek. Wynika z osobistych doświadczeń, wieku, przyjętej w rodzinie strategii kształtowania kompetencji językowych, środowiska, intensywności kontaktów z rodziną i rówieśnikami w Polsce czy też możliwości rozmawiania po polsku w kraju pobytu.

Dla młodych osób, które wkraczają w dorosłe życie, znajomość języka polskiego przynosi korzyści związane nie tylko z rozwojem osobistym. Otwiera również dodatkowe, konkretne i wymierne możliwości rozwoju zawodowego. To przede wszystkim możliwość podjęcia studiów w Polsce na wybranych kierunkach, jak np. medycyna, sztuki piękne, politechnika itp. To także szansa znalezienia pracy w przedsiębiorstwach, które współpracują z Polską lub z innymi krajami Europy Środkowej.

Podsumowanie

Jak widzimy, starania rodziców, aby dzieci poznały ich język ojczysty, z całą pewnością otwierają przed dziećmi wiele ważnych możliwości doskonalenia własnego umysłu i zdolności poznawczych. Budują ich intelektualny kapitał, cenny w uzyskiwaniu pozycji zawodowej, a także społecznej w kraju zamieszkania. Znajomość języka przodków może być dla młodych ludzi i ich rodziców źródłem satysfakcji, a możliwość poznawania dwóch kultur – drogą do wzbogacenia osobowości, pogłębienia znajomości świata, zrozumienia różnorodności. Nie można także przecenić szansy na bezpośrednie kontakty z krewnymi w kraju, na budowanie więzów, które wzbogacają obie strony, dają radość porozumienia i bliskości, tworzą pomosty między krajami i kontynentami. Warto temu wszystkiemu poświęcić czas i świadomy wysiłek.

POLSKI JEST COOL!

METODY NAUKI JĘZYKA W RODZINIE

Joanna Kluz

Myśl o tym, że mielibyśmy samodzielnie uczyć nasze dziecko języka polskiego, może być w pierwszym momencie niepokojąca. Język jest przecież żywy, bardzo złożony i szybko się zmienia. Dlatego warto jest rozpocząć taką pracę od wyznaczenia najważniejszych celów nauki, a następnie skonstruowania planu. Pamiętajmy jednak, by nie był on skomplikowany i odstraszący, zależy nam przecież na budowaniu pozytywnych skojarzeń związanych nie tylko z nauką samą w sobie, lecz także z językiem polskim i kulturą.

Zacznijmy od planu!

Plan może być krótki, zwłaszcza jeśli koncentrujemy się na konkretnym zakresie materiału:

1. Określamy cel:

Moje dziecko będzie znać słownictwo związane z jedzeniem i gotowaniem.

2. Ustalamy:

a. Kiedy będziemy używać języka polskiego?

Codziennie podczas przygotowywania posiłków i ich jedzenia.

b. Ile czasu planujemy ćwiczyć wybrany materiał?

Na naukę podstawowego słownictwa związanego z jedzeniem chcemy przeznaczyć miesiąc.

c. Jakie zabawy, czytanki, aplikacje internetowe pomogą nam w nauce?

- Wspólne gotowanie
- Tworzenie przepisów
- Memory związane z jedzeniem, krzyżówki i wykreślanki
- Wiersze dla dzieci

3. Przygotowujemy materiały:

Znajdźmy jedno miejsce, w którym będziemy gromadzić potrzebne nam ćwiczenia. Dzięki temu nie stracimy czasu na ich szukanie lub ponowne drukowanie.

Przyjazne warunki pracy

Nauka przez zabawę! To najlepszy sposób na wprowadzenie dziecka w świat języka, dlatego już na początku odrzucmy takie metody, jak przepisywanie fragmentów podręcznika, zapamiętywanie wszystkich zasad gramatycznych i ortograficznych oraz uczenie się list słówek. Nie znaczy to oczywiście, że obszary te nie pojawią się w procesie przyswajania języka, jednak postarajmy się unikać metod nauki, które nawet dla dorosłych mogą być nie tylko nudne, ale też mało skuteczne.

Uczymy się RAZEM! Samodzielna nauka utrudnia poznawanie języka i kultury danego kraju. Dziecko będzie zmotywowane, jeśli rodzic będzie mu towarzyszył we wspólnej językowej przygodzie. Dzięki temu rodzic stanie się jednocześnie przewodnikiem, uczestnikiem zabawy i wzorem do naśladowania.

Kontekst, kontekst, kontekst! Niezależnie od przyswajanego materiału pamiętajmy o umieszczeniu go w szerszym kontekście. Nie chcemy, by uczenie się języka polegało tylko na opanowaniu mnóstwa słówek i zasad, zależy nam na tym, by dziecko mogło dzięki językowi poznać kulturę Polski, swobodnie porozumiewać się z rodziną i przyjaciółmi, a nawet mieć w przyszłości możliwość wyjazdu do kraju.

Uczmy się regularnie! Nauka dużej partii materiału skumulowana w krótkim czasie nie przyniesie ani efektów, ani radości dzieciom i ich rodzicom. Warto, by język polski pojawiał się w życiu dziecka codziennie, nawet gdyby miało to być tylko kilkanaście minut.

Fot. 1. Dzięki nowoczesnym technologiom cyfrowym mamy dostęp do cennych zasobów kultury polskiej, które możemy wykorzystać w nauce języka polskiego. Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Mówimy i słuchamy

Posługiwanie się językiem, którego aktualnie się uczymy, sprawia zwykle największą radość i motywuje do dalszej nauki. Mówienie jest wykorzystywaniem wiedzy w praktyce, dlatego starajmy się używać języka mówionego jak najczęściej, by dziecko osłuchiwało się z jego melodią i umiało porozumieć się po polsku w najważniejszych dla niego sprawach. W tym celu angażujemy je w różne gry i zabawy wspierające swobodną komunikację. Oto kilka pomysłów:

1. **Słówko dnia na lodówce** – ta krótka zabawa może pomóc w nauce trudniejszych słów. Każdego dnia inna osoba losuje wyraz do przyklejenia na lodówce. Skorzystajmy ze słownika, z internetu lub przygotujmy wcześniej pudełko ze słówkami. Wyraz widnieje na drzwiach lodówki do kolejnego losowania.

- Urozmaicimy zabawę, jeśli każdy tydzień będzie dotyczyć innego zakresu słownictwa – niech raz będzie związane z ubraniami, innym razem z gotowaniem lub podróżami.

2. **Oglądanie i tworzenie albumu rodzinnego** – dokumentowanie rodzinnych tradycji, wyjazdów i spotkań jest dobrą okazją do wspólnej nauki. Podczas oglądania albumu dziecko może przypomnieć sobie różne przyjemne i zabawne wydarzenia oraz je opisać, wskazując przy tym na znane osoby i miejsca. Jeśli nie mamy takiego albumu, warto rozpocząć jego tworzenie.

- Stwórzmy album pamiątkowy dla babci! Wklejmy zdjęcia z ostatniej podróży, bilety do wesołego miasteczka i laurkę dla solenizantki.
- Poprośmy dalszą rodzinę o przysłanie zdjęć z ważnych uroczystości, takich jak ślub, chrzest czy narodziny dziecka. Uzupełniamy nasz album również o wydarzenia z przeszłości.

3. **Śpiewanki** – wspólne śpiewanie rytmicznych i radosnych piosenek może stać się rodzinną tradycją. Piosenki z refrenem będą dodatkowym ułatwieniem ze względu na powtarzalność tych samych wyrazów i zdań, ułatwiającą zapamiętywanie.

- Piosenki o prostych melodiach i słowach będą dobrą okazją do spędzenia czasu razem. Śpiewać możemy razem w samochodzie, podczas pieczenia ciasta czy przed zaśnięciem: np. Piosenki dla dzieci - bajubaju.tv lub kanał [RosNutki TV](https://www.youtube.com/channel/UCR0NtKI7v8v8v8v8v8v8v8v8) na YouTube.
- W okresie świąt Bożego Narodzenia zadbajmy o naukę polskich kolęd – kanał [Polskie Kolędy](https://www.youtube.com/channel/UCR0NtKI7v8v8v8v8v8v8v8v8) na YouTube.
- Śpiewajmy razem piosenki z bajek Disneya, zwłaszcza jeśli są one dziecku bliskie. W opcjach filmu możemy włączyć napisy (prawy dolny róg ekranu): [Piosenki Disneya z napisami](https://www.youtube.com/watch?v=...).
- Zorganizujmy rodzinny konkurs karaoke, korzystając z podkładów muzycznych dostępnych w internecie: [Hity dla dzieci - karaoke](https://www.youtube.com/watch?v=...).

4. **Wirtualna wycieczka po Polsce** – nie musimy koniecznie wyjechać do Polski, by lepiej ją poznać. Warto skorzystać z licznych zasobów internetowych, by wirtualnie zwiedzić najciekawsze miejsca. Dzięki tej zabawie dajemy dziecku szansę na odkrywanie i komentowanie wszystkiego, co jest dla niego najbardziej interesujące.

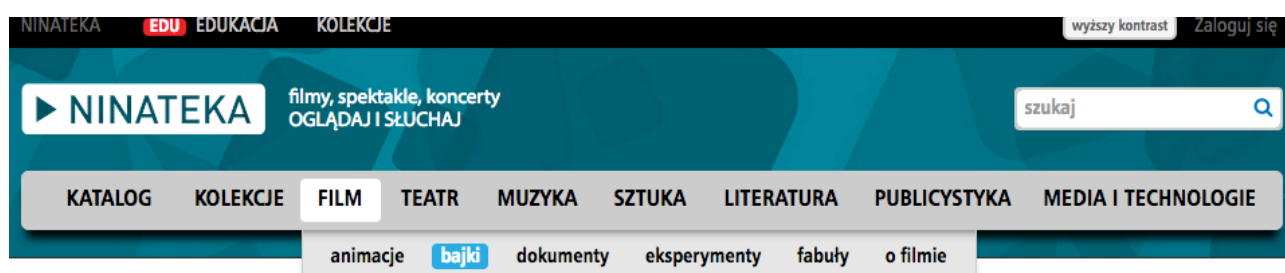
- Skorzystajmy z aplikacji *Google Maps*, by obejrzeć ulice wybranego miasta. Wybierzmy się do Warszawy, by obejrzeć Krakowskie Przedmieście (koniecznie wybierzmy opcję StreetView, by zwiedzić miejsce z perspektywy przechodnia) lub odwiedźmy miasto cici i odnajdźmy dzięki widokowi satelitarnemu jej dom.

5. **Czytanie przed snem** – wspólne czytanie buduje więzi rodzinne, rozwija wyobraźnię i w naturalny sposób pomaga w nauce. Historie czytane lub opowiadane dziecku przed snem budzą wiele emocji, które wspierają przyswajanie języka. Skorzystajmy z darmowej strony internetowej z czytankami dla dzieci: [Bajki Zасыpianki](#).

6. **Oglądanie bajek w wersji polskojęzycznej** – jeśli dziecko ogląda bajki, warto włączyć wersję polskojęzyczną. Pojawiające się w kreskówkach dialogi, okrzyki, a nawet pojedyncze słówka sprawiają dziecku wiele radości, a dzięki temu, że często się powtarzają, łatwiej je zapamiętać. Jednak bajki dla dzieci to nie tylko utrwalanie słownictwa i gramatyki. To także wspaniała okazja do osłuchania się z polską wymową.

- Obejrzyjmy wspólnie polskie dobranocki dostępne w internecie w serwisie YouTube – np. *Misia Uszatka* czy *Plastusiowy pamiętnik*.
- Zaproponujmy dziecku bajki Disneya, w których głosy podkładają profesjonalni aktorzy. Zwłaszcza starsze bajki – *Mulan*, *Mała syrenka*, *Król Lew* – wzbogacone są o wspaniałe, zapadające w pamięć piosenki.
- Skorzystajmy również z animacji dostępnych na stronie [Ninateka.pl](#). Bajki te są nieme, co da dziecku możliwość swobodnego komentowania akcji. Po obejrzanej bajce dziecko może powiedzieć nam, o czym ona była.

7. **Gry słowne** – w sklepie, samochodzie, podczas gotowania obiadu lub na wakacjach. Możemy bawić się z dzieckiem w każdej sytuacji, nawet jeśli nie mamy gotowych materiałów.

- W samochodzie zagrajmy w łańcuch słowny – kolejna osoba podaje słowo rozpoczynające się od ostatniej litery poprzedniego wyrazu. Możemy też zagrać w grę „Coś w pobliżu na literę...”, w której dziecko ma za zadanie jak najszybciej odnaleźć obiekt, którego nazwa zaczyna się od podanej litery. Kolejna samochodowa zabawa to „Dokończ wyraz” – rodzic podaje dowolną sylabę, a dziecko dodaje pozostałą część słowa, które jako pierwsze przyjdzie mu na myśl. Rozwinięciem tej zabawy stanie się wspólne opowiadanie historii – wybrana osoba zaczyna opowiadanie, może jednak podać tylko jedno zdanie. Kolejne osoby dopowiadają dalszą część.
- Obrazkowe memory dostarczy dziecku wrażeń i pomoże szybko utrwalić słownictwo. Spróbujmy stworzyć taką grę wspólnie – na papierze lub w aplikacji. Skorzystajmy też z gier dostępnych w internecie, w które dziecko może grać on-line (np. [Memo Zwierzaki](#)) lub w wersji papierowej dostępnej do wydrukowania z portalu [SuperKid.pl](#).

- Skorzystajmy z łamigłówek typu Znajdź różnice, dzięki którym możemy również ćwiczyć słownictwo i sprawną komunikację. Można wydrukować gotowe materiały z portalu [CzasDzieci.pl](#).

Czytamy i piszemy

Mówienie po polsku, a zatem szereg czynności związanych z posługiwaniem się znanym słownictwem, tworzeniem konstrukcji gramatycznych oraz rozumieniem słyszanych treści, znajduje swój ciąg dalszy w czytaniu i pisaniu. Dzięki tym umiejętnościom dziecko będzie mogło samodzielnie poznawać interesujące je tematy, a w przyszłości swobodnie korespondować z rodziną i przyjaciółmi z Polski, czytać polską literaturę, a także podróżować po kraju i załatwiać różne sprawy – od zamówienia posiłku w restauracji po wypełnienie dokumentów w urzędzie. Nauka czytania i pisania będzie dla dziecka łatwiejsza, jeśli zaangażujemy je w gry i zabawy i nie zbudujemy przy tym skojarzeń związanych ze szkołą i żmudną pracą nad czytankami lub wypracowaniami. Zależnie od wieku dziecka szukajmy takich rozwiązań, które będą dla niego nie tylko nauką, ale też przyjemnością.

Fot. 2. Zachęcajmy dzieci do samodzielnego oglądania i czytania książek w języku polskim.
Źródło: John Morgan, flickr.com, CC BY 2.0.

Ciekawy opis kolejnych kroków nauki czytania znajdziemy na stronie internetowej [Moje dzieci kreatywnie](#).

Oto kilka propozycji zajęć z dziećmi:

1. **Literki nie tylko z książki** – podczas nauki liter pomocne mogą okazać się magnesy na lodówkę w kształcie liter i ozdobione literami klocki. Pomagają one w nauce pojedynczych znaków, a następnie w łączeniu ich w sylaby i wyrazy. Te zabawki edukacyjne dają możliwość wymyślania różnych zabaw. Dziecko może np. układać litery w wypowiedziane przez rodzica zdania lub wymyślić jak najwięcej słów z posiadanej puli.

- Starsze dziecko, posiadające już pewien zasób słów, może zacząć zabawę z popularną grą Scrabble.

2. **Rodzinny pamiętnik lub album ze zdjęciami** – tworzenie kroniki rodzinnej bądź albumu pomoże także w nauce pisania i czytania. Wybierzmy atrakcyjną dla nas formę – album może powstać w wersji papierowej lub elektronicznej.

- Strona internetowa [My Album](#) umożliwia darmowe stworzenie albumu ze zdjęciami i opisami. Jest to propozycja szczególnie atrakcyjna dla starszych dzieci, które z chęcią korzystają z nowoczesnych technologii.
- Jeśli dziecko lubi rysować, malować czy wyklejać, wykonajmy album z wakacji. Instrukcji i inspiracji szukajmy na stronach internetowych dla miłośników prac artystycznych, np. [Jak zrobić album z wakacji - krok po kroku](#).

3. **Aktywne zabawy wspomagające naukę czytania** – dziecko może uczyć się czytać w ruchu, wykonując emocjonujące zadania.

- Poszukiwanie skarbów – uczmy się czytania aktywnie, organizując dziecku emocjonujące poszukiwania skarbów w domu. W zabawie tej dziecko otrzymuje kartkę z zapisaną informacją na temat miejsca ukrycia kolejnej podpowiedzi. Ostatnia kartka informuje, gdzie znajduje się skarb.
- Poznanie domu na nowo – dziecko ma za zadanie jak najszybciej wypisać nazwy wszystkich przedmiotów, które zaczynają się na wybraną literę.

Fot. 3. Język polski – zrób to sam/sama. Poprzez urozmaicone zabawy starajmy się, aby dzieci same tworzyły różne treści w języku polskim. Źródło: pixabay.com, domena publiczna.

4. **Przepisy na ulubione potrawy** – wspólne gotowanie to dobra okazja do spędzenia czasu i nauki. Przepisy na różne potrawy można nie tylko razem czytać i opracowywać, ale także tworzyć i zapisywać w rodzinnej księdze przepisów.

- Skorzystajmy z gotowych wzorów przepiśników do wydrukowania, np. ze strony OneLittleSmile.pl. Ułatwią i ubarwią nam one pracę. Po wydrukowaniu wzoru możemy wraz z dzieckiem go pokolorować i ozdobić, następnie wypełniać na bieżąco ulubionymi przepisami. Przed przystąpieniem do wspólnego gotowania zadbajmy o wykonanie listy zakupów.

5. **Komiksy i książki ilustrowane** – te barwne historie mogą zachęcić dziecko do czytania ze względu na ciekawą formę graficzną.

- Stwórzmy komiks przedstawiający dzień poznania się babci i dziadka lub najzabawniejszą historię rodzinną.
- Napiszmy razem książkę na podstawie ostatniego snu dziecka na stronie Storybird.com, uzupełniając ją dostępnymi tam ilustracjami. Aplikacja ta pozwala na stworzenie barwnej e-książki, a dzięki prostej obsłudze nie stracimy czasu na czytanie instrukcji.

6. **Wykreślanki i krzyżówki** – jest to propozycja dla nieco starszych dzieci, jednak może stać się przyjemnym sposobem na naukę czytania i pisania.

- Wykreślanki nie tylko wspomagają naukę słownictwa, mogą okazać się pomocne również w nauce ortografii i poprawnej wymowy – tu przydadzą się zasoby serwisu Logofigle.pl.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA LOGOFIGLE

Szukaj w tej witrynie ▾

- Dajmy dziecku wydrukowaną wykreślankę w samochodzie lub w przychodni, dzięki czemu szybciej minie mu czas – skorzystajmy z zasobów strony Dla-dzieci.com.pl.

dla-dzieci.com.pl

Zadbaj o Twoje dziecko

Dla rodziców

Dla nauczycieli

Dla dzieci

Bajki do czytania

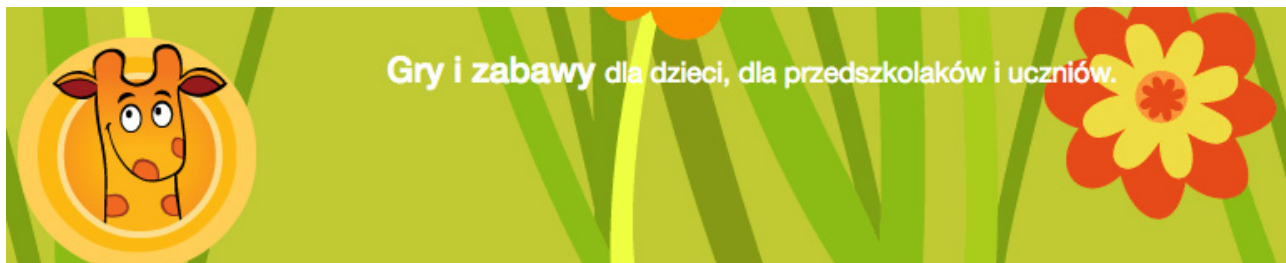
Pasaż

Kolorowanki

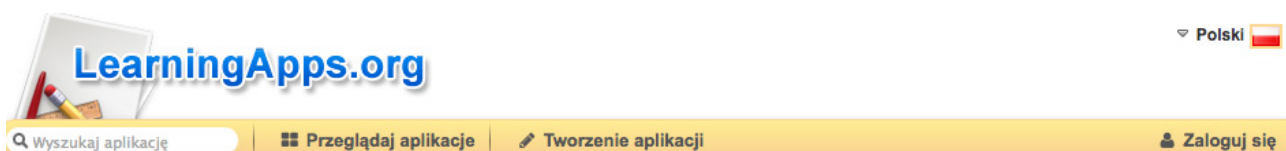
Łamigłówki

Artykuły | Gry i zabawy | Ciekawostki | Dobre książki | Zajęcia edukacyjne | Recenzje książek | Nie płać więcej za konto bankowe! | Przepisy kulinarne | Informacje prasowe | KONKURS DLA RODZICÓW | Porównywarka kredytów gotówkowych |

- Zaproponujmy dziecku krzyżówki multimedialne, które często oprócz tekstu zagadki zawierają obraz lub dźwięk, dzięki czemu nie tylko zachęcają atrakcyjną formą, lecz także wspomagają naukę, np. z serwisu Zyraffa.pl.

- Oprócz tych tradycyjnych łamigłówek warto skorzystać z nowatorskich gier dostępnych na stronach edukacyjnych. Dzieci mają w nich za zadanie dopasowywać nazwę do obrazka, rozwiązywać krótkie quizy lub ustalać porządek wyrazów w kolejności alfabetycznej. Przykłady takich gier znajdziemy w aplikacji online *LearningApps*, np. [Jesień – zabawy z głoskami](#); [Dopasuj nazwę do zdjęcia - OWOCE](#), czy [Poznanie pierwszych głosek](#).

7. **Gry słowne** – wystarczy nam tylko kartka papieru i ołówek, by rozpocząć jedną ze słownych gier wspierających naukę pisania.

- Państwa, miasta, rzeki – stwórzmy kilka kategorii wyrazów, których poziom trudności zależeć będzie od wieku i umiejętności graczy. Mogą to być nazwy potraw lub produktów, strojów, kolorów czy mebli. Wybrana osoba w myślach odtwarza alfabet aż do momentu, gdy inny gracz wypowie „stop” i poleci ujawnić ostatnią literę. Wówczas wszyscy wypisują pod nazwami kategorii jak najwięcej wyrazów od niej się rozpoczynających.
- Zaginana historyjka – do tej zabawy potrzebować będziemy nieco większych kartek. Uczestnicy odpowiadają na wymienione wcześniej pytania (przykład: kto? z kim? gdzie? kiedy? co zrobił? dlaczego? jak się to skończyło?) w taki sposób, że po zapisaniu pierwszej odpowiedzi zasłaniają ją poprzez zagięcie kartki, a tę przekazują następnej osobie. Czynności te są powtarzane do momentu, gdy zapisane zostaną wszystkie odpowiedzi. Wtedy nadchodzi czas na odczytanie wspólnych historyjek.

Podsumowanie

Nauce języka polskiego sprzyjać będzie jego codzienne używanie. Każda zabawa, gra czy rozmowa może być wspaniałą okazją do powtórzenia wiadomości, osłuchania i oswajania dziecka z różnymi sytuacjami komunikacyjnymi niezależnie od jego wieku. Wspieranie naturalnego procesu przyswajania języka w domu warto połączyć z nauką poza nim – z nauczycielem w szkole polonijnej. Dzięki takiemu rozwiązaniu zapewnimy dziecku regularny kontakt z językiem i profesjonalną pomoc, a sami otrzymamy wsparcie i wskazówki do dalszej pracy.

TECHNOLOGIE CYFROWE W NAUCE JĘZYKA POLSKIEGO

Jolanta Okuniewska

Internet to nieprzebrane bogactwo materiałów, które właściwie wykorzystane mogą wspierać proces nauki języka polskiego każdego dziecka. W zależności od wieku dziecka oraz jego umiejętności wyjściowych możemy dobrać takie zabawy, które przyczynią się do rozwoju konkretnych sprawności i będą motywować do dalszej pracy poprzez zabawę.

Dziecko dwujęzyczne będzie stykać się z językiem dziedziczonym najczęściej w domu. Od wrażliwości rodziców oraz ich cierpliwości zależy, czy nauka języka będzie kojarzyć się z przygodą i radością, czy też codziennym żmudnym ćwiczeniem.

Nowoczesne technologie mogą być ogromnym wsparciem dla rodziców. Są atrakcyjne dla dzieci w każdym wieku i tę atrakcyjność powinniśmy wykorzystać do realizacji naszych planów i celów. Musimy jednak pamiętać, by z dobrodziejstw nowoczesnych technologii korzystać z umiarem i po ustaleniu zasad. Dotyczy to dziecka niezależnie od wieku, a zasady ustalamy wspólnie z dzieckiem. Nie zapominajmy też, że dla dziecka młodszego podstawową aktywnością jest zabawa i to ona ma przeważać w organizacji dnia. Nowoczesne technologie będą wsparciem i miłym przerwaniem.

Przyjmuje się, że dziecko do drugiego roku życia nie powinno korzystać z komputera czy tabletu. Warto o tym pamiętać i organizować mu inne formy zabaw językowych. Dziecko pięcioletnie nie powinno spędzać przed ekranem komputera czy tabletu dłużej niż 10-20 minut, a dwie takie sesje w ciągu dnia są wystarczające. Ważną zasadą jest, że czas przed ekranem spędzamy wspólnie z dzieckiem. Możemy wtedy wyjaśniać na bieżąco wszelkie wątpliwości albo inicjować rozmowę na temat tego, co właśnie wspólnie oglądamy.

Czytanie dla młodszych i starszych

Nauka każdego języka to słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie. W szkole dzieci najczęściej stykają się z tradycyjnymi metodami nauki, nowoczesne technologie wykorzystywane są na regularnych zajęciach komputerowych. Tymczasem, jeśli będziemy mądrze z nich korzystać, mogą one być ogromnym wsparciem w nauce języka. Młodsze dziecko powinno częściej stykać się z książką papierową, podziwiać ilustracje, słuchać, jak czyta starsze rodzeństwo lub rodzice. Nie należy jednak zapominać, że nowoczesne technologie są coraz bardziej obecne w naszym życiu i rolą dorosłych jest pokazać małym użytkownikom, jak można czerpać z nich pożytek i radość, unikając jednocześnie zagrożeń. Nowoczesne aplikacje zaprojektowane dla dzieci opierają się na wiedzy psychologicznej i metodyce nauczania. Nie trzeba się ich bać, ale też należy korzystać z nich rozsądnie i z umiarem.

Małe dziecko bardzo lubi bajki. Najczęściej czytamy mu książki oraz opowiadamy historie, które sami poznaliśmy w dzieciństwie. Ważne jest, by małe dziecko miało częsty kontakt z językiem dziedzicznym, byśmy do niego mówili dużo, poprawnie i towarzyszyli mu w poznawaniu świata.

Wsparciem rodziców młodszych dzieci może być platforma poświęcona przygodom wesołej lokomotywy [Tomek i Przyjaciele](#). Platforma oferuje obecnie tylko bajki. Dziecko młodsze będzie miało okazję osłuchać się z językiem polskim, starsze dodatkowo może usprawniać proces czytania, wodząc wzrokiem za wyrazami i jednocześnie słuchając głosu lektora. Dobrym pomysłem będzie czytanie, słuchanie, a następnie zatrzymanie audio i powtarzanie usłyszanych fraz. Filmy z serii *Tomek i przyjaciele* znajdziemy w serwisie YouTube. Cieszą się wielką popularnością wśród małych odbiorców i mogą być pretekstem do stworzenia wielu ciekawych sytuacji edukacyjnych.

Inną platformą pozwalającą na kontakt z piękną polszczyzną jest strona [IrenaKwiatkowska.com](#). Platforma powstała dzięki Fundacji im. Ireny Kwiatkowskiej na Rzecz Twórczości Dla Dzieci i ma na celu promowanie twórczości tej artystki. Na platformie znajdziemy aktorskie nagrania piosenek i wierszyków dla dzieci, które zachwycą odbiorców w każdym wieku. Co ważne, można z nich korzystać zarówno w domu, jak też na zajęciach w szkole.

Kolejna strona, która oferuje ciekawy i wartościowy materiał językowy, to [Bajkowy Zakątek](#). Zgromadzono tam teksty wielu legend związanych z różnymi regionami Polski, opisy polskich tradycji i obrzędów, spis ciekawostek, wyjaśnienie sensu przysłów, kilka filmów ilustrujących wybrane legendy. Jest to niezwykle bogaty i różnorodny materiał, który z pewnością przyda się również w szkole. Dzięki legendom dzieci poznają kulturę kraju przodków, budują swoją tożsamość, rozwijają słownictwo czynne i bierne.

Podobną wartość ma strona [Gralandia](#) z nagraniami różnorodnych bajek w większości z europejskiego kanonu baśni. Nadają się znakomicie do słuchania przed snem lub w ciągu dnia jako inspiracja do zabaw plastycznych, teatralnych i językowych.

Platforma [Wiersze dla dzieci](#) zachwyca piękną grafiką, efektami dźwiękowymi i bogactwem interaktywnych treści. Mały odbiorca znajdzie tam nagrania wierszy Jacka Pacyorka wzbogacone o ciekawe animacje. Wiersze są tematycznie związane z zainteresowaniami dzieci i bliskie ich światu. Autor zamieścił również kilka krótkich przedstawień teatralnych, które mogą być inspiracją do zabaw teatralnych, doskonalących sprawności językowe i organizacyjne oraz rozwijających kreatywność. Dzieci znajdują tam także gry interaktywne.

Urządzenia mobilne będą również wsparciem w nauce języka polskiego, ponieważ istnieje wiele aplikacji przygotowanych specjalnie w tym celu. Można z nich korzystać zarówno w domu, jak i w szkole.

Znana wszystkim bajka o Złotowłosce została opracowana w postaci prostej aplikacji na urządzenia z systemem [Android](#) i [iOS](#), która pozwala na odsłuchanie treści bajki z równoczesnym śledzeniem tekstu na ekranie tabletu. Aplikacja jest bardzo ciekawa graficznie, zawiera jedną prostą grę doskonalącą sprawność manualną dziecka i poprzez ikonkę Biblioteka prowadzi nas do aplikacji zawierających nagrania innych bajek, np.: *Chory kotek*, *Młynek*, *Słoniątko*, *Robcio Kogucik* (można je przejrzeć w [Google Play](#) i w [iTunes](#)).

Warto również zainstalować sobie na urządzeniu mobilnym aplikację *iCzytam* ([Android](#)). Mamy do wyboru kilka interaktywnych bajek, za które nie musimy płacić, ale aplikacja oferuje też tytuły płatne. Dzięki temu kolekcja książeczek do słuchania i czytania jest bogata i będzie służyć dość długo. Szata graficzna zachęca do wielokrotnego korzystania z pobranych książek.

Inne ciekawe możliwości daje aplikacja z wierszykami – *Wiersze na pamięć* ([Android](#)). Jak sama nazwa wskazuje, zbiór wierszyków ma być zachętą do ćwiczenia pamięci, recytacji i można go wykorzystać do przygotowania konkursów albo zabawy w teatr. Wierszyki zostały podzielone na kategorie tematyczne, np. Pory Dnia, Niezwykłe Dzieci, Przygody zwierząt, Dobre rady i inne. Mamy też do wyboru wierszyki dopasowane do odpowiednich kategorii wiekowych. Aplikacja daje też możliwość odtwarzania nagranych tekstów z równoczesnym automatycznym podświetlaniem wyrazów.

Kolejna propozycja z nagraniami wierszy i innych utworów pisarzy polskich i obcych to Pociąg dla dzieci ([Android](#)). Ładne animacje i grafika przyciągną uwagę dzieci, a aktorskie nagrania będą wzorem pięknej polszczyzny. Dzięki temu, nawet jeśli dziecko nieczęsto ma okazję mówić w języku polskim, ma szansę wzbogacić słownictwo bierne, zapoznać się z nowymi zwrotami, przenośniami. Poza tym wspólnie z rodzicami może bawić się w wymyślanie zagadek na temat wysłuchanych utworów, dzięki czemu lepiej zapamięta słownictwo i fabułę.

Ostatnia aplikacja, która wspiera proces nauki czytania dla dzieci, to *Nauka czytania metodą sylabową* ([Android](#)). Tu teksty nie mają nagrań audio, dlatego zaleca się korzystanie z tej aplikacji razem z dzieckiem.

Wspomniana wyżej platforma z lekturami doczekała się swojej wersji mobilnej. Powstała aplikacja *iWolneLektury* ([Android](#)), dzięki której mamy dostęp do lektur na urządzeniach mobilnych. Aplikację tę z pewnością docenią starsze dzieci i młodzież. A jeszcze większy wybór będziemy mieli, jeśli bezpośrednio skorzystamy ze strony [WolneLektury.pl](#) na naszym urządzeniu mobilnym. Tu bezpłatny dostęp mamy do najpiękniejszych dzieł literatury polskiej.

Trening czyni mistrza... pióra

Nauka czytania odbywa się równolegle z nauką pisania. Dziecko, które ma częstszy kontakt z językiem używanym w szkole codziennej, może mieć kłopoty z pisaniem w języku dziedzicznym.

Rodzice powinni wspierać dziecko w nauce pisania, wykazując przy tym delikatność i cierpliwość. Błędy popełniane na początku powinniśmy poprawiać wspólnie z dzieckiem, w żadnym przypadku nie powinno się go krytykować ani też okazywać irytacji.

Ciekawą platformą doskonalącą umiejętności pisania i czytania dzieci młodszych i starszych jest [PisuPisu](#). Oprócz zabaw związanych z pisaniem i czytaniem mamy tam do dyspozycji zabawy językowe, logiczne, ortograficzne. Nagrania lektora pomagają dzieciom w prawidłowym wykonaniu zadań. Nie trzeba się logować, co jest bardzo wygodne zwłaszcza dla młodszych dzieci. Platforma uzyskała certyfikat Bezpiecznej strony.

Podobną zawartość ma platforma gier i zabaw różnego typu Yummy.pl. Aby w pełni korzystać z jej zasobów, musimy założyć konto. Warto jednak to zrobić, ponieważ strona dzięki ciekawym materiałom oferuje wsparcie procesów poznawczych dzieci, pomaga w nauce czytania i pisanie oraz motywuje do wysiłku.

Dla starszej młodzieży oraz dorosłych stworzono platformę Słowo do słowa, gdzie w postaci interaktywnej gry można doskonalić tworzenie związków frazeologicznych, powiedzonek powszechnie używanych w języku polskim, a sprawiającym sporo kłopotów nawet uczniom polskich szkół w kraju.

Kolejna propozycja jest skierowana do dzieci w każdym wieku, wspomniana już wcześniej Storybird.com. Zarówno małe dziecko, jak i nastolatek znajdzie tu pole do popisu dla swojej kreatywności związanej z tworzeniem własnych książek. Na platformie konieczna jest rejestracja, dzięki temu wszystkie stworzone przez dziecko książki zostaną umieszczone na wirtualnej półce. Rodzic zakładający tam konto może założyć je jako Edukator, a nastolatek jako Student. Platforma oferuje również wybór przepięknych ilustracji artystów plastyków, do których tworzymy narrację. Dzięki różnorodności grafiki każdy użytkownik serwisu z łatwością odnajdzie interesujący temat i będzie w stanie dodać tekst nawiązujący do ilustracji. Stworzone książki można zapisywać jako publiczne oraz prywatne. Aplikacja nie ma swojej aplikacji na urządzenia mobilne, ale można z niej korzystać również na tych urządzeniach poprzez stronę internetową.

Przygody jeżycy i jeżyków.

**Marysia nie mogła
sprzątać, bo testowała
kosmetyki mamy.
- Mamo, czy mi ładnie?
- Tak, córeczko, tak...**

Fot. 4. Przykład książeczki wykonanej w aplikacji online Storybird. Źródło: Storybird.com.

Podobną platformą pozwalającą na tworzenie książek w języku polskim jest [StoryJumper](#). W tym serwisie nie ma gotowych ilustracji stworzonych przez artystów plastyków, za to użytkownik sam może dodać tło z gotowych propozycji lub własnych zdjęć, postaci z zaproponowanych zasobów, dymki z tekstami. Z aplikacji mogą korzystać zarówno przez dzieci młodsze, jak też starsze i młodzież. Ta platforma wymaga założenia konta.

Granie na ekranie

Dwie wcześniej zaprezentowane platformy, [Yummy](#) oraz [PisuPisu](#), oferują również gry językowe i ortograficzne. Są to strony internetowe i wymagają pracy przed ekranem urządzeń stacjonarnych. Zdecydowanie bardziej funkcjonalne są gry zaprojektowane na urządzenia mobilne, ponieważ można bawić się i uczyć jednocześnie w każdej wolnej chwili i w dowolnym miejscu. Oczywiście należy pamiętać o zasadach ustalonych z dziećmi i konsekwentnie przestrzegać czasu przeznaczanego na takie zabawy z nowoczesnymi technologiami. Warto również zaznaczyć, że z aplikacji zaprojektowanych dla młodszych dzieci z powodzeniem mogą korzystać dzieci starsze, a nawet młodzież. Wszystko zależy od poziomu znajomości języka i sytuacji, jaką stworzymy w procesie nieformalnej nauki.

Aplikacja *Uczymy i Bawimy. Polski free* ([Android](#)) pozwala na naukę języka polskiego niemal od podstaw, zawiera moduły wprowadzające alfabet, słownictwo oraz ortografię. Nagrania lektora stanowią wzór polskiej wymowy, a ilustracje pomagają lepiej zapamiętać materiał.

Młodszym użytkownikom urządzeń mobilnych spodobać się aplikacje z serii opowieści o zwierzętach. Aplikacja *Miś polarny* ([Android](#)) jest dostępna w wersji darmowej oraz płatnej. Wymaga umiejętności czytania. Kolejne zadania doskonałą sprawności językowe, logiczne myślenie, kojarzenie, spostrzeganie wzrokowe. Nawet starsze dzieci będą się doskonale bawić tą aplikacją.

Młodzież może zainteresować aplikacja *Czółko* ([Android](#)), która jest grą towarzyską. Zawiera aż 22 kategorie tematyczne i 3 tryby rozrywki: pokazywanie, opowiadanie, piosenki.

Zabawy z polską ortografią w aplikacji *Ortografia z Ortogratką* ([Android](#)), pomagają doskonalić umiejętność ortograficznego pisania. To jedna z wielu propozycji dla dzieci starszych i młodzieży. Istnieje sporo aplikacji dla dzieci młodszych, zawierających wybrane ortogramy i szatę graficzną przyjazną małemu odbiorcy.

Istnieje bogactwo aplikacji, które mogą służyć poznawaniu języka polskiego, zasad gramatycznych, ortograficznych czy przysłów. Warto zadbać, by na urządzeniach mobilnych obok gier zręcznościowych i służących rozrywkom pojawiły się również gry językowe, które w przystępny sposób pomogą dzieciom doskonalić umiejętności w zakresie języka polskiego.

O POLSCE W SIECI

Jolanta Okuniewska, Iwona Brzózka-Złotnicka

W ostatnich latach w sieci pojawiło się bardzo dużo stron internetowych poświęconych polskiej kulturze, historii, geografii, tradycji itp. Tworzą je osoby prywatne – pasjonaci danej tematyki, instytucje związane z kulturą oraz podmioty odpowiedzialne za promocję Polski w świecie. Dzięki temu mamy dostęp do bogatych zbiorów materiałów, z których można korzystać w domu i w szkole.

Jak jednak wybrać z tej bogatej oferty to, co naprawdę jest wartościowe i najlepiej trafi w potrzeby dzieci? Poniżej prezentujemy skromny wybór, jako inspirację do dalszych samodzielnych poszukiwań, zgłębiania wiadomości na dany temat oraz poszerzania własnych zainteresowań. Sprawdźmy zatem, co znajdziemy w Internecie.

Geografia

Jeśli chcemy poznać geografię Polski, mamy do dyspozycji wiele stron internetowych i aplikacji na urządzenia mobilne. Warto rozmawiać o geografii w szerszym kontekście, szukać powiązań i zależności pomiędzy wszystkimi jej elementami, a także porównywać ją z geografią kraju, w którym aktualnie przebywamy.

Pierwsza aplikacja, którą proponujemy – [Quiz o geografii Polski](#), przeznaczona jest dla starszej młodzieży oraz dorosłych i może być przydatna zarówno w edukacji domowej, jak i szkolnej, będzie też znakomitym materiałem do pracy samodzielnej.

Na stronie tej znajduje się quiz o Polsce pozwalający na utrwalenie wiadomości albo sprawdzenie wiedzy wyjściowej. Zalogowany użytkownik może współtworzyć quiz, dodając własne pytania. Można przygotować rozgrywkę rodzinną albo wykorzystać aplikację w konkursie dla przyjaciół zainteresowanych wiadomościami geograficznymi dotyczącymi Polski. Zdobyta w ten sposób wiedza przyda się na pewno, gdy będziemy odwiedzać kraj przodków podczas urlopu.

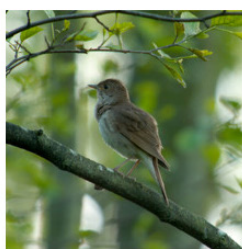
10 NAJLEPSZYCH CIEKAWOSTEK O GEOGRAFII POLSKI

Wybrane spośród 23 pytań o geografii Polski

QUIZ O GEOGRAFII POLSKI

Który park narodowy w Polsce jest najstarszy?

Pieniński PN. Pieniński Park Narodowy utworzony został w roku 1932, dwa miesiące przed Białowieskim PN. Obejmuje Masyw Trzech Koron, Pieniny Czorsztyńskie, Pieninki i Przełom Dunajca. W okresie międzywojennym był to obszar, przez który przebiegała granica państwa - park powstał wspólnie z czeskosłowackim

Która rzeka jest druga pod względem długości w obrębie polskich granic? (po Wiśle)

Warta. Najdłuższą rzeką w Polsce jest oczywiście Wisła, mająca 1047km. Drugą pod względem całkowitej długości jest Odra, jednak tylko 742 km (z całkowitej długości 854 km) znajduje się w granicach Polski. Warta płynie w całości przez Polskę i ma 808 km długości.

Jeden z takich quizów geograficznych znajduje się także w serwisie Zyrffa.pl, który zawiera również inne gry i zabawy dla dzieci, więc na pewno jest to miejsce, które warto przejrzeć pod kątem innych zasobów.

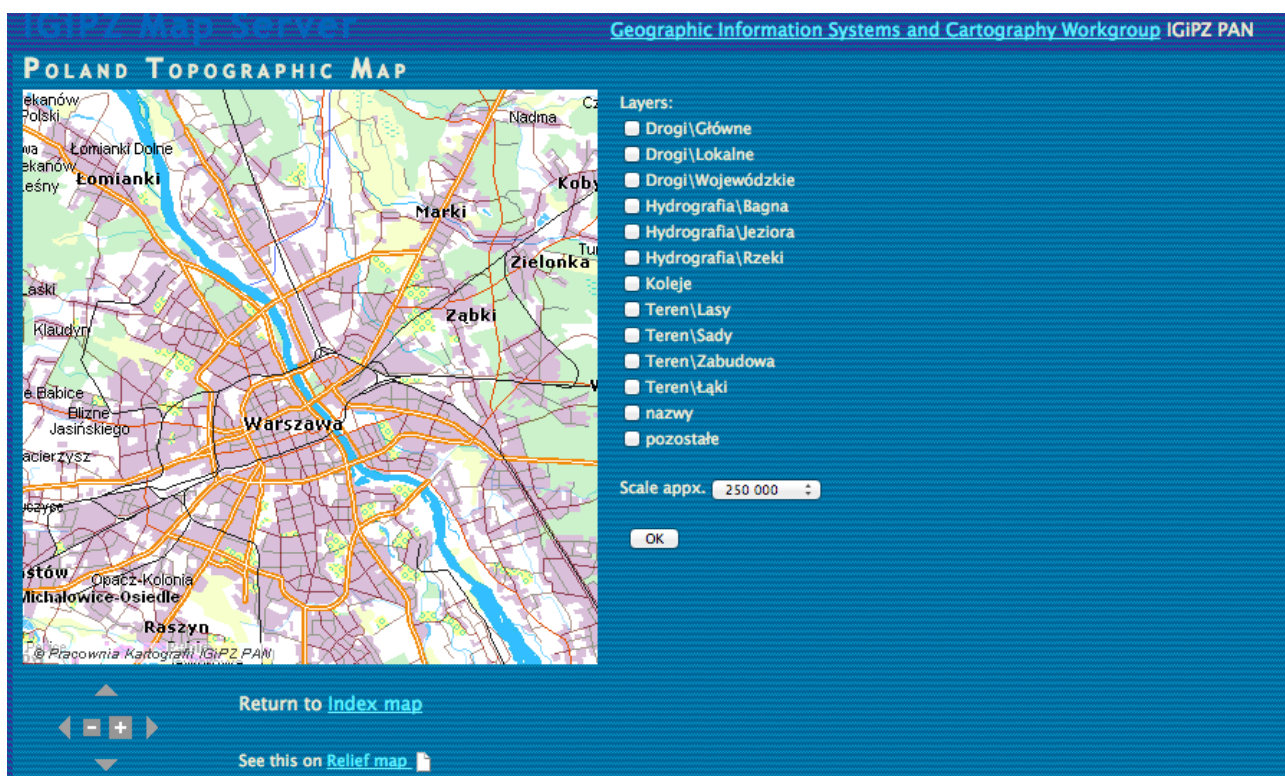
Na urządzenie mobilne przydatna będzie aplikacja *SuperQuiz Polska Kapitan Nauka Free* ([Android](#), [iOS](#)). Aplikacja przeznaczona jest dla młodszych dzieci, ale może z niej skorzystać każdy, kto lubi ciekawostki na temat Polski. Obsługa jest intuicyjna, a czytelna grafika zachęca do nauki. Wersja darmowa jest nieco okrojona, jednak dla początkującego małego geografów może stanowić świetną zachętę do samodzielnych poszukiwań i odkrywania kolejnych krain i ciekawych miejsc. Wiadomości prezentowane są w jednorodny i usystematyzowany sposób. Aplikacja może być doskonałym przykładem tego, w jaki sposób można prowadzić geograficzny blog lub dziennik podróży.

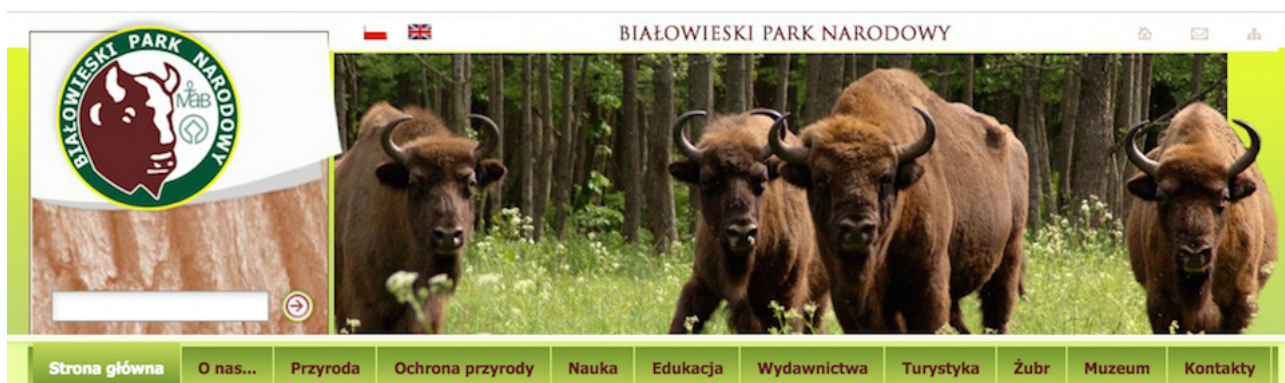
Zabawą dla całej rodziny będzie poruszanie się wirtualne po [mapach Google](#). Po otwarciu linku możemy wspólnie z dzieckiem zaplanować podróż, odszukać miejsce zamieszkania cioci czy innych krewnych. To narzędzie pozwala na oglądanie świata w widoku 3D. Mamy wrażenie, że wędrujemy pomiędzy budynkami i możemy zajrzeć w każdy kąt. Warto wykorzystać ten serwis do podróżniczych zabaw: wyznaczyć trasę, poprosić dzieci o wypisanie kolejnych miejscowości, wyszukać ciekawostki o tych miejscach, zastanowić się, co należy zabrać ze sobą, wyliczyć koszty pobytu w hotelach, koszty wizyt w muzeach. Możemy w ten sposób rozwijać wiele kompetencji zarówno młodszych dzieci, jak i starszej młodzieży. Mapę można wykorzystać jako fragment podróżniczego bloga lub do zabawy w wirtualną agencję podróży.

Miłośnikom map – choć już nie tak interaktywnych jak te Google'a – warto polecić [stronę z topograficzną mapą Polski](#), gdzie możemy poznawać geografię każdego regionu, samodzielnie ustawiać widok danego obszaru (np. z uwzględnieniem dróg, kolei, terenów leśnych).

Informacji o geografii naszego kraju warto szukać na portalach poszczególnych miast, biur informacji turystycznej czy w serwisach pogodowych. Na przykład na portalu o Puszczy Białowieskiej, [Białowiecki Park Narodowy](#) możemy znaleźć wiele przydatnych wiadomości dotyczących tego niezwykłego miejsca, systemu jego ochrony, charakterystycznych elementów krajobrazu oraz przyrody. Aby utrwalić sobie wiedzę uzyskaną dzięki wędrowce po kolejnych podstronach serwisu, możemy wykonać plakat tematyczny albo grę planszową. Dzięki temu dodamy element zabawy, co sprzyja lepszemu zapamiętywaniu wiedzy.

Polacy rozmawiają o pogodzie praktycznie przy każdej okazji. Dane o pogodzie w różnych regionach Polski można uzyskać na wielu stronach. Jedną z nich jest [strona Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej](#).

IMGW-PIB
Strona Główna

- O IMGW-PIB
- Dokumenty prawne
- Jak dojechać?
- Ogłoszenia
- Pogoda
- Działalność
- Produkty
- Wiedza
- Wiadomości
- Oddziały
- Kontakt
- Oferty Prac

Wiadomości IMGW-PIB

- Mapy klimatyczne dla Polski
- Biuletyn Południowego Bałtyku
- XV edycja Szkoły Meteorologii Lotniczej „Zrozumieć pogodę”
- Relacja ze szkolenia z zakresu ratownictwa wodnego i pierwszej pomocy przedmedycznej pracowników terenowych
- Wybory do Rady Naukowej VIII kadencji

Warto także odwiedzić [stronę Krajowego Instytutu Meteorologii](#). Oprócz danych dotyczących pogody na stronach tych można znaleźć także inne informacje, np. ciekawostki klimatyczne.

Welcome!

Home O ICM Szkolenia Projekty Publikacje Edukacja Zamówienia Publiczne Dla mediów Studia polski | english

Wirtualna Biblioteka Nauki Centrum Obliczeniowe KDM Numeryczna Prognoza Pogody Analiza Wizualna

CEON – Centrum Otwartej Nauki Program Obliczeń Wielkich Wyzwań Nauki i Techniki – POWIEW OCEAN – Otwarte Centrum Danych Tich Analiz ICM TV – telewizja naukowa

Oferta ICM w zakresie zaawansowanej infrastruktury informatycznej

Na pewno dobrym pomysłem na poznawanie konkretnych miejsc w Polsce jest zagłądanie na blogi podróżnicze, gdzie pasjonaci opisują, co warto zobaczyć w danym miejscu, dodając do tego cenną wiedzę z obszaru kultury, obyczajowości, tradycji, przyrody. Jednym z takich blogów jest [Ruszej w Droge!](#)

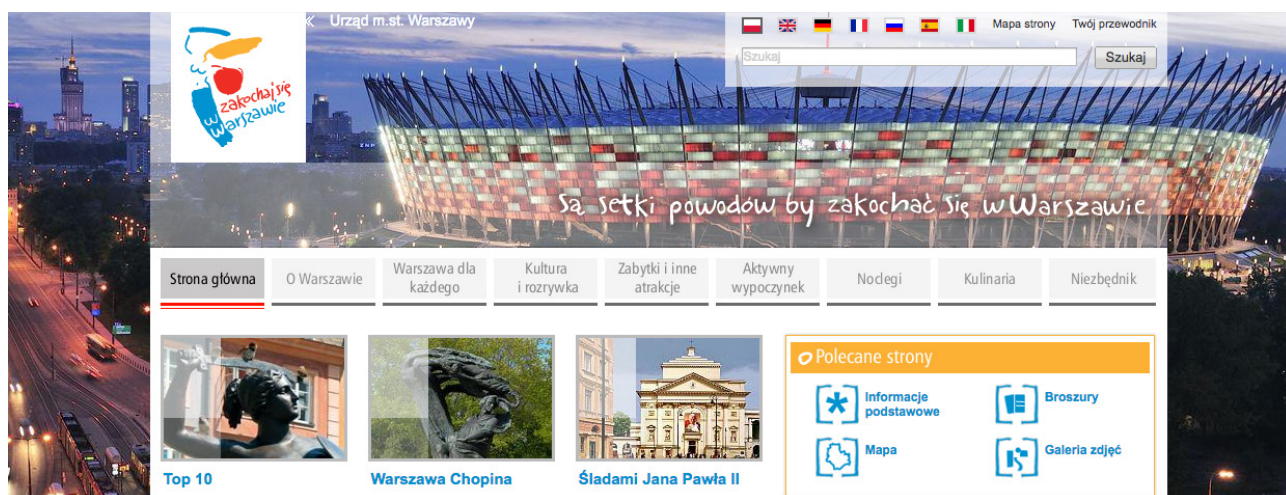
Ruszej w Droge! PRZEWODNIKI GDZIE POJECHAĆ? O NAS KONTAKT Q MENU

KARKONOSZE

CO WARTO ZOBACZYĆ?

Mnóstwa wskazówek turystycznych dostarcza nam też strona [Polska Niezwykła](#). Znajdziemy tam mapy, trasy, miejsca, przewodniki – wszystko, co może ułatwić poznawanie Polski. Strona ma też swoją aplikację dostępną w [Google Play](#) i [AppStore](#).

A dla tych, którzy chcieliby poznać bliżej stolicę Polski, miasto przygotowało specjalny portal turystyczny [Warsaw Tour](#). Na stronie zamieszczono informacje o tym, co warto zwiedzić w Warszawie, ale też wiele wiadomości na temat wydarzeń kulturalnych i zabytków oraz praktycznych podpowiedzi dla turystów. Ułożenie planu zwiedzania Warszawy może być świetną zabawą dla całej rodziny. Na stronie można też znaleźć warszawskie legendy, które mogą stanowić kolejny pretekst do snucia opowieści i wymyślania zabaw, a także zachętę do poszukania legend związanych z innymi miastami (np. z Krakowem) czy też legend dotyczących powstania państwa polskiego. Geografia może być doskonałą inspiracją do poznawania historii i kultury kraju. Ta strona również ma swoje aplikacje w [Google Play](#) i [AppStore](#).

Przyroda

Poznanie kraju przodków nie powinno ograniczać się jedynie do poznawania języka, historii i kultury. By mieć pełny obraz tego, jak piękna jest Polska, potrzebna jest również wiedza na temat środowiska przyrodniczego.

Wspaniałe polskie krajobrazy możemy obejrzeć w filmie opublikowanym przez Ministerstwo Sportu i Turystyki: *Polska, zobacz więcej*. Zdjęcia z powietrza pokazują Polskę od morza po góry. Ten krótki materiał budzi pozytywne emocje i zachęca do eksplorowania naszego kraju także pod kątem przyrodniczym. Film dostępny jest na [stronie MSiT na Facebooku](#).

Kompendium wiedzy przyrodniczej znajduje się na Narodowym Portalu Turystycznym w zakładce [Przyroda](#). Dowiemy się z niej, jakie rośliny i zwierzęta są typowe dla poszczególnych krain Polski, poznamy najważniejsze cechy klimatyczne oraz ciekawe przyrodniczo miejsca, które warto odwiedzić w różnych porach roku. Na stronie znajduje się aktywna mapa atrakcji przyrodniczych Polski, zawierająca przeróżne informacje i zdjęcia. Bardzo ciekawą opcją jest planowanie wyprawy. Po wybraniu liczby osób, długości wyprawy i terminu aplikacja przenosi nas do interaktywnej mapy Polski. Wybieramy miejscowość i określamy obszar wokół niej, jaki mamy ochotę eksplorować. W tym miejscu wybieramy również najbardziej interesujące nas dziedziny: kultura, natura, zwiedzanie, sport itp.

To narzędzie przyda się na pewno do zaplanowania wirtualnej podróży, prawdziwego wyjazdu oraz do przygotowania prezentacji o wybranym regionie kraju. Prezentację można wykonać za pomocą narzędzi komputerowych, ale też w sposób tradycyjny – jako plakat, album czy obraz.

Warto poznać przyrodę kraju również z punktu widzenia paleontologa. Na stronie [Żywa Planeta](#) dowiemy się, jak kształtował się krajobraz Polski w odległej przeszłości i w jaki sposób można samodzielnie odkrywać historię ukrytą w skamieniałościach. Podczas wędrówek po Polsce będzie naszym przewodnikiem po skamieniałościach, pomoże rozpoznać ukryte w nich artefakty. Dzięki temu zdobywanie wiedzy łączy się z elementem zabawy i tajemnicy. Po takiej wyprawie powinniśmy przygotować wystawę eksponatów z prezentacją tematyczną. Być może okaże się, że to początek ciekawego hobby.

Przyroda to bogactwo fauny i flory. Nim wyruszymy na wędrowkę przez parki i lasy, warto się przygotować i zdobyć wiedzę na temat drzew, jakie na pewno spotkamy na trasie. Pomoże nam w tym strona [Drzewa Polski](#) oraz [Atlas drzew i krzewów](#). Możemy pobawić się z dziećmi w rozpoznawanie kilku wybranych drzew po ilustracji lub opisie, wymyślać zagadki, quizy, przygotować własny album drzew z samodzielnie zrobionych zdjęć. Nie musimy od razu zapoznawać się ze wszystkimi opisanymi w serwisie gatunkami.

Bez koralowy (*Sambucus racemosa*)

Bez koralowy liście

Bez koralowy owoce

Bez koralowy owoce

Bez koralowy owoce w zbliżeniu

Cechy drzewa: Bez koralowy częściej spotykany jest w formie krzaczastej. Widywałem jednak drzewka do 4 metrów wysokości. Korowina ciemna - brązowa. Po środku pnia i pędów znajduje się charakterystyczny dla bżów jaśniejszy rdzeń. Liście rosną naprzeciwległe i składają się z 5 do 7 eliptycznych listków. Liście wiosną rozwijają się razem z kwiatami. Kwiatostany to wydłużone białozółte wiechy w kształcie pocisków. Kwiaty małe i niepozorne. Owoce drobne, kuliste, czerwone i pomarańczowoczerwone w zależności od nasłonecznienia stanowiska. Im bardziej cieniste tym owoce bardziej czerwone.

Rozmaitości: Bez koralowy to trująca **roślina**. Spotkałem jednak w literaturze wzmianki o możliwości gotowania owoców celem pozbycia się trucizny. Bardzo popularny w naszych górach - rośnie w zaroślach i na zboczach. Na wybrzeżu i w centrum Polski raczej niespotykany. Uprawiany głównie jako roślina ozdobna - wiosną ze względu na kwiaty a latem i jesienią ze względu na owoce.

WYSZUKIWARKA DRZEW -   - **WYSZUKIWARKA DRZEW**

Dostępna jest również aplikacja *Drzewa z klimatem* ([Android](#), [iOS](#)) na urządzenia mobilne przygotowana przez Klub Gaja. Dzięki niej bez trudu poznamy popularne drzewa rosnące w Polsce oraz słynne pomniki przyrody.

Aplikacja *Atlas roślin polskich* ([Android](#)) pomaga poznać typowe rośliny występujące w różnych systemach przyrodniczych w Polsce i Europie. Zawiera ona około 2300 zdjęć roślin.

Dzięki wielu obszarom objętym ochroną w naszym kraju nadal możemy cieszyć się z dzikich siedlisk ptaków. Wielbiciele przyrody mają szansę obserwować ptaki ich w naturalnym środowisku, ponieważ organizowane są wyprawy ornitologiczne, cieszące się ogromną popularnością zwłaszcza wśród turystów zagranicznych. Na stronie [Ptasie radio](#) Fundacji RAZEM znajdziemy atlas popularnych gatunków ptaków Polski oraz możemy posłuchać odgłosów ptaków.

Aplikacja *Ptaki polski* ([Android](#)) daje podobne możliwości. Mimo że wersja darmowa nie zawiera zbyt bogatego zbioru zdjęć i informacji, może przydać się do pierwszych spotkań z polskimi ptakami. Warto bawić się z dzieckiem w odgadywanie nazw, porównywanie gatunków ptaków spotykanych w kraju zamieszkania i w Polsce. Ciekawym sposobem na utrwalenie wiadomości jest propozycja wykonania mapy spotkań z ptakami, liczenie ptaków, obserwowanie i dokumentowanie za pomocą zdjęć. Na urządzenia Apple podobną aplikacją jest [Atlas ptaków dla dzieci](#).

Znanym w Polsce miłośnikiem przyrody, szczególnie okolic Puszczy Białowieskiej, jest Adam Wajrak. Filmy z jego udziałem, w których bardzo ciekawie opowiada o niezwykłych miejscach, zwierzętach i roślinach, można obejrzeć przez stronę Telewizji Polskiej: [Wajrak na tropie](#).

Historia

Historia własnego kraju, często dramatyczna i trudna, jest zarazem fascynującą dziedziną wiedzy. Poznawanie historii to również nauka patriotyzmu, miłości do kraju przodków. Historia to także losy członków rodziny, poszukiwanie miejsc ich pochodzenia, tworzenie drzewa genealogicznego. Patriotyzmu uczymy się codziennie, już porozumiewanie się językiem ojczystym poza granicami jest przejawem szacunku i miłości do ojczyzny.

Dorastając, dziecko staje się coraz bardziej świadome, zadaje pytania, buduje swoje poczucie wartości i sprawstwa. Od najwcześniejszych lat warto zapoznawać małego człowieka zarówno z historią jego rodziny, jak i z historią kraju. Warto starać się pokazywać zdarzenia historyczne w powiązaniu z innymi, uczyć wyciągać wnioski, wspólnie poszukiwać odpowiedzi na pojawiające się pytania.

Aby stworzyć drzewo genealogiczne rodziny, możemy skorzystać ze strony internetowej MyHeritage.pl. Program jest darmowy, po pobraniu go na komputer możemy od razu zabrać się do pracy. Do wyboru jest kilka układów: od zwykłego grafu do ilustracji przedstawiającej prawdziwe drzewo.

Jeśli wolimy zabawy plastyczne, mamy do dyspozycji własną pomysłowość oraz zasoby na stronie Family Tree Templates.

Family Trees for Kids

Click any family tree template to see a larger version and download it.

[3 Generation Family Tree with Large Boxes](#)

[Kid Family Tree](#)

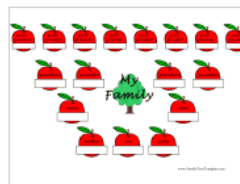
[Adoptive Family Tree](#)

[Picture Frame Family Tree](#)

[My Family Tree](#)

[Apple Family Tree](#)

[5 Generation Kid Family Tree](#)

[Family Tree with Lines in Color](#)

[Family Tree with Birth- and Adoptive Family](#)

[2 Generation Family Tree in Color](#)

Ciekawą propozycją dla polskich uczniów poza granicami kraju jest platforma [Historia dla Polonii](#). Można korzystać z niej przy pomocy nauczyciela, a przeznaczona jest dla uczniów drugiego etapu edukacyjnego.

Wszyscy użytkownicy internetu swobodnie mogą korzystać ze strony [Polskie Dzieje](#). Na zainteresowanie zasługują tu mapy obrazujące kolejne etapy historii oraz multimedia. Strona będzie bardzo przydatna dla wszystkich dorosłych, którzy są pierwszymi nauczycielami młodego człowieka. Podejmuje ona wiele trudnych tematów, niejednokrotnie przez lata pomijanych. Na tej stronie dowiemy się również sporo [o sławnych Polakach](#). Informacje zawarte na tej platformie mogą służyć jako inspiracja do ciekawych rozmów, przygotowania domowych doświadczeń, planowania wycieczek, wirtualnych poszukiwań miejsc związanych z wybranymi postaciami, tworzenia własnych tekstów literackich. Strony poświęcone historii Polski przeznaczone są dla osób swobodnie posługujących się językiem polskim. Dzieciom powinni służyć pomocą rodzice i nauczyciele.

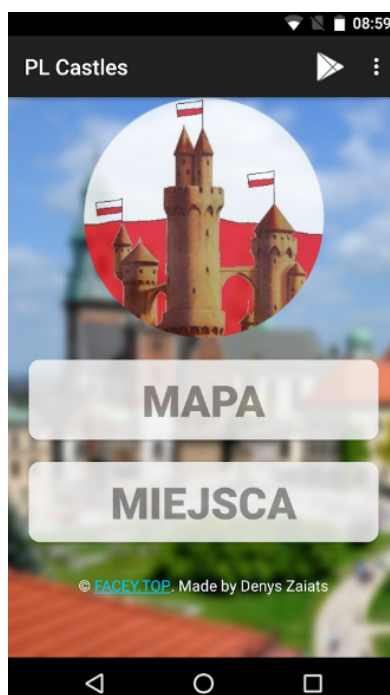
Na urządzenia mobilne stworzono aplikację *Polska inspiruje* ([Android](#)). Została ona specjalnie przygotowana dla uczniów dwujęzycznych przez pedagogów i specjalistów od dwujęzyczności u dzieci. Dzięki niej dzieci poznają sylwetki i osiągnięcia dziewięciu sławnych Polek i Polaków. Wiadomości utrwala dzięki dziewięciu ciekawym grom edukacyjnym. Zapoznają się z dziedzictwem kulturowym, historią, polską mową oraz muzyką klasyczną polskich kompozytorów. Co ciekawe, twórcy aplikacji zadbali, by oprócz języka literackiego znalazły się tu również zwroty używane w mowie potocznej. Dzięki temu zawartość jest bliska życiu.

Historia to również momenty dramatyczne i trudne. Na pewno warto zajrzeć na stronę [Muzeum Powstania Warszawskiego](#), które jest cennym i rzetelnym źródłem wiedzy o Powstaniu, ale także o II wojnie światowej. Zawiera unikatowe materiały, relacje świadków, ciekawe zasoby multimedialne. Ważne jest jednak, aby podczas poznawania przez dziecko tej części historii Polski obecni byli dorośli.

Również na stronach innych muzeów znajdziemy wiele dostępnych dla wszystkich materiałów edukacyjnych. Szczególnie polecamy [POLIN - Muzeum Historii Żydów Polskich](#).

Dodatkowo podczas tych wirtualnych podróży po Polsce pomocna może być aplikacja *Zamki w Polsce* ([Android](#)), która prezentuje liczne zamki i budowle obronne.

Kultura, sztuka

Poznanie kultury danego kraju jest fascynujące, ale też wymagające dla młodego człowieka. Dlatego tak ważna jest tutaj rola rodzica, który będzie wspomagał dziecko w tym procesie. Nie jest to proste, ponieważ kultura jest pojemnym pojęciem i mieści się w niej wiele zjawisk, które nie zawsze są łatwe w odbiorze nawet dla dorosłego widza. Rodzic nie musi być ekspertem, jednak ważne jest, aby z ciekawością i otwartością towarzyszył dziecku w zgłębianiu tego świata.

Tak szeroka kategoria ma też swoje odbicie w zasobach internetowych. Na pewno warto, aby rodzic najpierw sam zapoznał się z polecanymi stronami i zamieszczonymi na nich materiałami. Wtedy będzie mu łatwiej być przewodnikiem dla swojego dziecka. Warto zacząć od przejrzania stron, które mówią o kulturze bardzo ogólnie, ale kompleksowo.

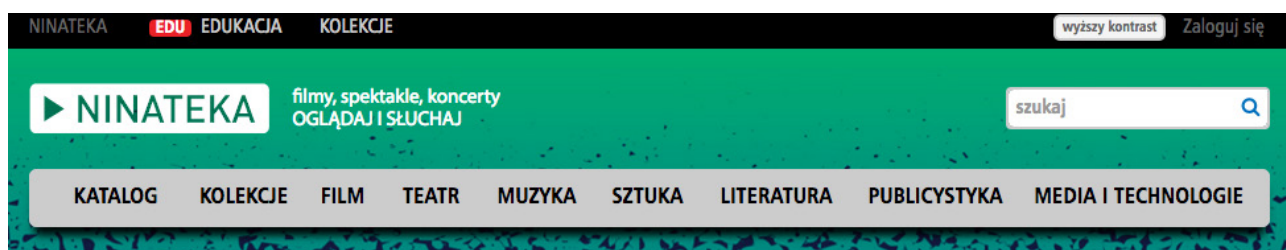
Przykładem takiej strony jest Culture.pl, gdzie kultura podzielona została na działy, takie jak literatura, film, taniec, teatr, muzyka, architektura. Każdy z tych działów to kopalnia wiedzy z danego obszaru. Np. w dziale [Literatura](#) możemy przeszukiwać katalog m.in. po dziełach i twórcach, przy czym mamy tam cały przekrój polskiej literatury.

Podobny portal, traktujący kulturę bardzo szeroko i posiadający wartościowe zasoby dla osób w każdym wieku, oferuje [Narodowy Instytut Audiowizualny](#). NiNA to świetny serwis dla tych, którzy chcą być na bieżąco z polską kulturą i których interesują nowinki kulturalne. Najbardziej interesująca pod kątem edukacyjnym jest jednak [Ninateka](#) – znajdziemy tu bogaty wybór materiałów audiowizualnych dostępnych legalnie. Podzielono je na następujące kategorie: film, teatr, muzyka, sztuka, literatura, publicystyka, media i technologie.

W kategorii Film dla dzieci znajdziemy np. ogromny zbiór bajek, które rodzice często znają ze swojego dzieciństwa, np. [Przygody Krasnala Hałabały](#). Po obejrzeniu bajki na pewno warto porozmawiać z dzieckiem, poprosić o opowiedzenie przedstawionej w filmie historii, zapytać o refleksję.

W dziale Literatura znajdują się choćby nagrania znanych baśni dla dzieci czytane przez popularnych polskich aktorów. Np. [Księżniczkę na ziarnku grochu](#) czyta Ewa Kasprzyk, a [Nowe szaty cesarza](#) interpretuje Jerzy Stuhr.

Księżniczka na ziarnku grochu | Hans Christian Andersen

Słynną baśń Hansa Christiana Andersena o prawdziwej księżniczce czyta Ewa Kasprzyk

Przy okazji literackich poszukiwań warto zajrzeć także na stronę [Cała Polska Czyta Dzieciom](#), gdzie znajduje się złota lista książek z Polski i z całego świata (w polskich tłumaczeniach) rekomendowanych specjalnie dzieciom i młodzieży. To dobry przewodnik dla wszystkich rodziców, wskazówka, co warto czytać dziecku i co podsuwać mu do samodzielnej lektury.

Warto zaprzyjaźnić się też z wirtualną biblioteką lektur, wspomnianym już wcześniej serwisem [Wolne Lektury](#). Znajdziemy tam wiele książek po polsku, które można drukować, czytać na komputerze, urządzeniach mobilnych lub odsłuchiwać w formie audiobooków.

Wracając do zasobów Ninateki, również miłośnik fotografii znajdzie tu coś dla siebie. Na pewno zainteresuje go film [Dziennik z podróży](#) – dostępny w dziale Sztuka, Fotografia – opowiadający historię znanego polskiego fotografa Tadeusza Rolke, który wprowadza w tę dziedzinę sztuki 15-letniego Michała. Film o fotografii na pewno może być inspiracją do samodzielnego robienia zdjęć, układania ich potem w narrację, opowiadania o kolejnych obrazach. To także świetny sposób na ćwiczenie języka polskiego.

To wszystko, jak i niezliczone inne cenne zasoby, znajduje się w Ninatece. Warto eksplorować ten portal i dzielić się z dziećmi swoimi odkryciami.

Muzyka to bardzo ważna część kultury. Kompleksowe podejście do muzyki oferuje nam portal [Muzykoteka Szkolna](#) na stronie Narodowego Instytutu Audiowizualnego, który jest kopalnią zasobów nie tylko na temat muzyki polskiej, ale także światowej. Co znajdziemy na stronie?

W kategorii Wiedza zamieszczono wykaz kompozytorów, epok, gatunków muzycznych, ale także spis instrumentów i terminów muzycznych (tutaj mamy okazję poćwiczyć słówka z tej dziedziny). W zakładce Nauka znajdują się gotowe lekcje pozwalające poznać zapis nutowy. Dział Lektury to zbiór ciekawych publikacji obrazkowych. Jedna z nich tłumaczy np. znaczenie używanego często w języku polskim zwrotu [„grać pierwsze skrzypce”](#).

Multimedia kierują nas do konkretnych utworów muzycznych z różnych epok. W dziale Kompozytorzy wśród wielu zagranicznych osobowości znajdziemy także wybitnych polskich twórców, takich jak Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Władysław Szpilman, Karol Szymanowski, Henryk Wieniawski, Witold Lutosławski, Krzysztof Penderecki, Wojciech Kilar.

Fryderyk Chopin to z pewnością jeden z najbardziej rozpoznawalnych polskich kompozytorów. W sieci znajdziemy mnóstwo poświęconych mu materiałów, także tych przeznaczonych dla dzieci. Informacji na temat Chopina możemy poszukać np. na stronie [Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina](#).

Dorosłym polecamy zapisy koncertów zamieszczane na stronie [Filharmonii Narodowej](#), które również młodych słuchaczy mogą przekonać do muzyki klasycznej.

A jeśli chcielibyśmy się zorientować, jak wygląda współczesna polska muzyka rozrywkowa, na pewno podpowiedzą, co jest dziś na czasie, będzie [Lista Przebojów „Trójki”](#) (Programu III Polskiego Radia).

Trójki, ale też innych stacji radiowych Polskiego Radia (m.in. Jedynka, Dwójka, Czwórka, Radio Poland, Polskie Radio 24), można słuchać przez Internet na różnych nośnikach. Dzięki temu możemy korzystać z bogatej oferty programowej Polskiego Radia praktycznie wszędzie – w domu, w pracy, w szkole, ale także w podróży: wystarczy wtedy mieć przy sobie urządzenie typu smartfon, słuchawki i połączenie z internetem ([Android](#), [iOS](#)). W zależności od upodobań i gustów muzycznych mamy w czym wybierać. Aplikacja *Polskie Radio* daje nam m.in. dostęp do stacji muzycznych, relacji z koncertów w Dwójce, audycji w sieci, np. Bajki Samograjki czy Radio Dzieciom.

PolskieRadio.pl SERWIS INFORMACYJNY POLSKIEGO RADIA

WIADOMOŚCI | JEDYNKA | DWÓJKA | TRÓJKA | CZWÓRKA | POLSKIE RADIO 24 | ... | SŁUCHAJ

RADIO DZIECIOM

AUDYCJE | DLA RODZICÓW | DZIEJE SIĘ | AMBASADORZY | JAK NAS SŁUCHAĆ | NEWSLETTER | KONTAKT | ZESPÓŁ

TERAZ NA ANTENIE

15:35

Popołudnik w PRD

Prowadzący: Marcin Kusy, Marta Powalowska

Wiedzę o kulturze możemy czerpać także ze stron polskich instytucji kultury. Praktycznie każda z nich ma na swojej stronie internetowej coś do zaproponowania odwiedzającym. Większość dużych podmiotów prowadzi działy edukacyjne z bogatą ofertą dla dzieci i młodzieży, a czasem także z materiałami dla rodziców, wspierającymi ich samodzielną pracę z dziećmi.

Zachęta, Narodowa Galeria Sztuki, stanowić może chlubny przykład. Na stronie galerii znajdziemy wiele materiałów multimedialnych dla dzieci, które są dobrym punktem wyjścia do rozważań nad sztuką i skłaniają dziecko do twórczej aktywności (zob. [zakładka Edukacja / Dzieci](#)). Publikacja [Kto to jest artysta?](#) pozwala wspólnie z dzieckiem odpowiedzieć sobie na to pytanie, a poprzez pytania pomocnicze także wzbudzić w dziecku refleksję nad rolą twórcy i dostrzec w sobie samym artystyczną duszę. Kolejnym krokiem po takiej rozmowie mogą być działania plastyczne, jak np. stworzenie kolażu z użyciem dostępnych w domu materiałów.

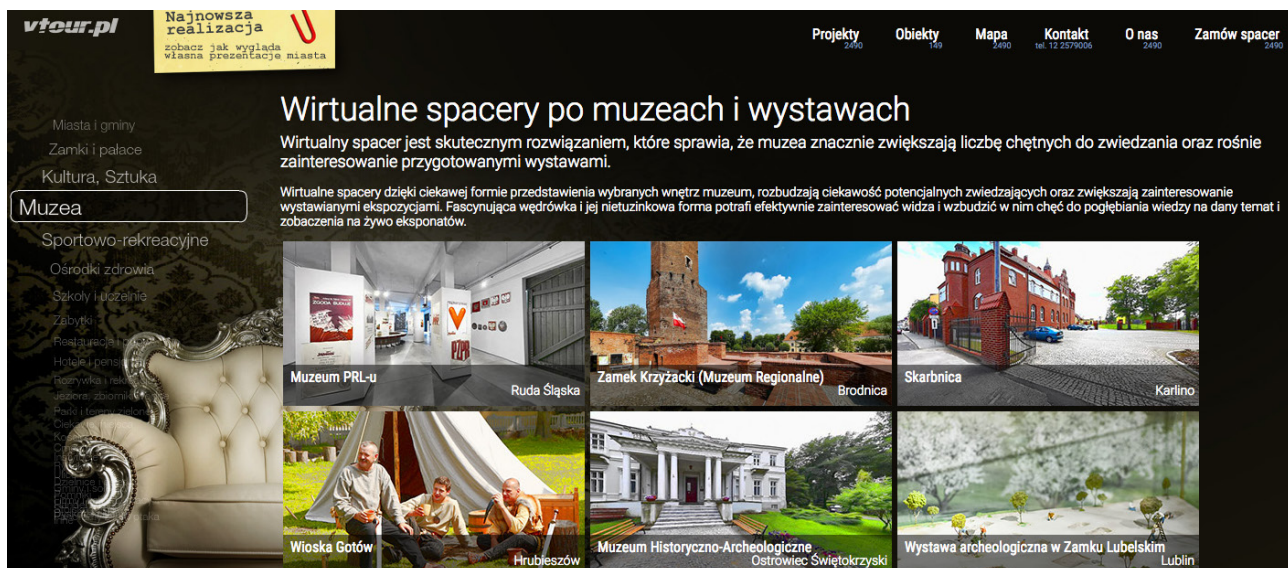

→ **PREZENTACJA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ, KTÓRA WCIĄGA, BAWI I ROZWIJA**

Zachęta dla dzieci to prezentacja sztuki współczesnej, która wciąga, bawi i rozwija. Profesjonalne edukatorki i edukatorzy w sposób atrakcyjny i przystępny prowadzą warsztaty dla rodzin z dziećmi. Zapraszamy także do lektury książek dla najmłodszych i zapoznania się z innymi materiałami przygotowanymi z myślą o najmłodszych.

Zamek Królewski w Warszawie również przygotował wiele ciekawych materiałów, jak na przykład [słuchowiska dla dzieci i młodzieży](#) w doborowej obsadzie.

Nie trzeba odwiedzać kolejnych instytucji kulturalnych, aby móc poczuć ich klimat, zobaczyć wystawy i poszczególne eksponaty. Wiele z nich oferuje możliwość wirtualnego zwiedzania. Na stronie [VTour.pl](#) znajduje się lista podmiotów, które otworzyły się na świat online.

Warto zajrzeć także na strony takich instytucji jak Zamek Królewski na Wawelu, gdzie można wysłuchać kolejnego ciekawego słuchowiska [Krótkie śpięcie](#) o postaciach z krakowskich legend, z udziałem popularnego polskiego aktora Zbigniewa Zamachowskiego, oraz [Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie](#), gdzie przeczytamy m.in. o historii i obejrzymy piękne zdjęcia pałacowej przyrody.

Cenny zbiór multimedialnych materiałów dla dzieci zamieszcza też na swojej stronie [Telewizja Polska](#). Znajdują się tam kolejne odcinki popularnych programów, jak choćby Teleranek, Ziarno czy Od przedszkola do Opola. Dorosłych z pewnością zainteresuje dział kulturalny, dzięki któremu można wrócić pamięcią do obrazów, utworów, filmów, nagrań z czasów młodości. Może to stanowić świetny pretekst do dyskusji z dziećmi na temat różnic i podobieństw łączących różne pokolenia. Będzie to też okazja do poznawania nawzajem swoich upodobań.

Dział kultura to też świetny zbiór odcinków [programów kulturalnych](#) nadawanych w Telewizji Polskiej, który na pewno pozwoli każdemu być na bieżąco z polskim życiem kulturalnym. Niezwykle wartościowy jest zapis spektaklów Teatru Telewizji. Większość z tych spektakli można oglądać z dziećmi już od 12 roku życia, co na pewno może być ciekawym wspólnym przeżyciem.

Znakomitą stroną dla najmłodszych dzieci, która uczy o kulturze Polski, jest [Kula.gov.pl](#), czyli kultura w sieci dla dzieci. Strona ma swoją odsłonę dla nauczycieli i dla rodziców. Można na niej wspólnie z dzieckiem poznawać kulturę polską, wędrując szlakiem największych polskich miast. Zachętą dla dzieci będzie na pewno wiele zabaw interaktywnych, które wzbogacają aplikację, a dla rodziców gotowe materiały, które pomogą dziecku poznawać Polskę poprzez aktywne zabawy i ćwiczenia.

Osobom dociekliwym i zainteresowanym zgłębianiem zawłości języka polskiego warto polecić stronę [Poradni Języka Polskiego Państwowego Wydawnictwa Naukowego](#). Dla rodziców, którzy często muszą odpowiadać na trudne językowe pytania swoich dzieci, to też będzie nie lada gratka. Poprzez stronę można zadać pytania językowe ekspertom, którzy pełnią stałe dyżury polonistyczne.

Warto odsyłać młodzież również do strony [Polona](#) - cyfrowej biblioteki prowadzonej przez [Bibliotekę Narodową](#). Znaleźć tam można unikatowe zasoby, np. skany oryginałów pierwszych wydań książek Jana Kochanowskiego, rękopisy, ryciny i mapy, czasopisma. Można pooglądać stare pocztówki, a także zrobić własne, a potem wysłać do rodziny i znajomych. To również dobra okazja, aby poćwiczyć pisanie życzeń, pozdrowień, czy nauczyć się adresować koperty.

Polona to też zbiór starych fotografii, grafik i rysunków, które mogą stanowić punkt wyjścia do dyskusji nad możliwościami współczesnych środków wyrazu, nad technologią, ale także wzornictwem. Dzięki portalowi Polona zdigitalizowane publikacje drukowane zyskują drugie życie. Jest to jednak strona, która początkowo może zniechęcić dziecko – nie ma na niej kolorowych obrazków i interaktywnych grafik, dlatego znów warto, aby młodemu człowiekowi w tej podróży przez historię literatury polskiej towarzyszył dorosły.

The screenshot shows the Polona website interface. At the top, there is a search bar with the text "POLONA/" and a "Biblioteka" button. Below the search bar, there are several icons representing different types of digital objects: Książki (118), Czasopisma (3), Rękopisy (6), Mapy i Atlasy (6), Druki ulotne (122), Fotografie (4), Grafika i Rysunki (53), Pocztówki (5), and Nuty. The search results are displayed in a grid format, showing book covers and their titles. The first result is "Bajki Franciszka Dionizego Książnina" by Franciszek Dionizy Kniaźnin (1750-1807). Other results include "Bajka" by Jadwiga Marciniowska (1872-1943), "Bajki" by Aleksander Świętochowski (1849-1938), "Bajki" by Andersen, Hans Christian (1805-1875), and "Bajki" by Ejsmond Julian (1892-1930). The interface also includes a sidebar with filters for "Typ", "Źródło", "Autor", "Wydawca", "Język", "Gatunek", "Słowa kluczowe", and "Czas".

Na koniec tego przeglądu wartościowych stron internetowych warto wspomnieć o zasobach dostępnych na platformie ePodreczniki.pl. Znajdziemy na niej materiały przydatne uczniom na różnych etapach edukacji. W postaci zasobów interaktywnych i statycznych reprezentowane są wszystkie dziedziny wiedzy. Można pracować w trybie online na komputerach stacjonarnych, można wybrać opcję na urządzenia mobilne, istnieje również wersja offline. Platforma ePodreczniki.pl oferuje bogactwo treści edukacyjnych, a przystępny interfejs pozwala uczniowi na samodzielną pracę. W zasobach znajdziemy lekcje o tematyce historycznej, geograficznej, przyrodniczej, o sławnych Polakach itp., wzbogacone filmami oraz ćwiczeniami interaktywnymi. Dla uczniów młodszych, którzy nie mają częstego kontaktu z językiem polskim, dużym ułatwieniem są nagrania poleceń, utworów literackich, zawierające również informacje zwrotne do wykonanych zadań.

Start | Aktualności | Wydarzenia | Ekstra | Biblioteka | Zasoby | Licencje | Kontakt | Częste pytania Logowanie

epodreczniki.pl

POLECAMY: e-podręcznik do historii dla klasy IV szkoły podstawowej

Świat pod lupą

Choć aura coraz częściej płata figle, to jednak latem śnieg nie pada. Dlaczego? Po odpowiedź trzeba sięgnąć do e-podręcznika do przyrody. Tam również można odesłać tych, którzy zechcą się przekonać, że bardzo ciężkie przedmioty łatwo przestawić z miejsca na miejsce, o ile wie się jak! Autorzy przygotowali wiele obserwacji i doświadczeń, które uczniowie wykonają za pomocą dostępnych materiałów zarówno w domu, jak i w szkole. Trudniejsze fragmenty zilustrują filmy.

Proponowany wybór nie jest oczywiście katalogiem zamkniętym, tylko punktem wyjścia do samodzielnych poszukiwań i wędrówek. Polecane przez nas strony często same przekierowują do innych zasobów, a jeden temat prowadzi do następnego. Warto eksplorować Internet, korzystać z wyszukiwarek i odkrywać kolejne cenne źródła.

DALEKO, A JEDNAK BLISKO. JAK BUDOWAĆ POCZUCIE TOŻSAMOŚCI I KSZTAŁTOWAĆ WIĘZI Z POLSKĄ?

Magda Bogusławska, Joanna Kluz

Tożsamość to sposób postrzegania własnej osoby, na który składają się świadomość indywidualnych cech osobowości, poglądów i postaw wynikających zarówno z osobistych doświadczeń, jak i zakorzenienia w pewnej wspólnocie. Gdy pozostaje się w sferze oddziaływania dwóch kultur, niezwykle ważne jest rozumienie faktu, że doświadczenie to nie grozi zamąceniem poczucia tożsamości czy jej zachwianiem. Wprost przeciwnie, przynależność do drugiej kultury stanowi szansę, a nie przeszkodę – wzbogaca naszą tożsamość o wartości i cechy ukształtowane w obu sferach kulturowych.

Świadome wprowadzanie dziecka w krąg kultury polskiej wymaga od rodziców przemyślenia strategii wychowawczej, jaką chcieliby przyjąć. Warto jednak pamiętać, że przede wszystkim powinno to być działanie stałe, konsekwentne i prowadzone od najmłodszych lat. Dlatego właśnie ważny jest wybór sposobów i zabiegów, które mogą służyć temu celowi, właściwych dla każdego etapu rozwoju dziecka.

Język to podstawa

Pierwszym i najwcześniejszym działaniem jest systematyczne zapoznanie dziecka z językiem polskim, kształtowanie umiejętności nawiązywania w nim kontaktów z otoczeniem, wyrażania doznań, potrzeb i efektów poznawania świata. Jest to istotne zarówno dla dziecka w jego dalszym rozwoju, jak i dla rodziców. Opanowanie przez dziecko języka, w którym sami zostali ukształtowani, ułatwia obu stronom umacnianie więzi emocjonalnych opartych na lepszym wzajemnym rozumieniu, a dalej – akceptację wspólnych wartości i tradycji. O tym, jak pracować nad kształtowaniem kompetencji językowych naszych pociech, piszemy w pozostałych rozdziałach tego poradnika.

Potrzeba czytania

W miarę rozwoju dziecka zabiegi wprowadzające je w język i kulturę polską można wzbogacać. Istotne jest czytanie odpowiednich do wieku polskich książek jednocześnie z lekturami kraju zamieszkania. Rozwija to kompetencje językowe, ale także pozwala intuicyjnie dostrzegać podobieństwa i różnice kulturowe, szczególnie jeśli towarzyszy temu komentarz mamy czy taty. W ten sposób możemy rozwijać wrażliwość dziecka na zróżnicowanie świata, a także jego wiedzę i wyobraźnię. Warto stopniowo zapoznawać dziecko z coraz bardziej skomplikowanymi tekstami rodzimej kultury rodziców, dziełami literackimi, ale także piosenkami, melodiami, ważnymi symbolami i innymi elementami kodu kulturowego, stanowiącymi wspólnotowe środki komunikacji.

Fot. 5. Równie ważne jest czytanie odpowiednich do wieku polskich książek, jak i sięganie po lektury kraju zamieszkania. Źródło: Fotolia.com.

Wprowadzanie w historię Polski

Opowiadanie o historii Polski jest zazwyczaj dla dzieci ciekawe i wciągające. Buduje nie tylko dumę z osiągnięć kulturowych, ale też rozumienie trudnych i dramatycznych okresów. Pozwala włączać się w doświadczenia wspólnoty i wzbogacać swoją osobowość w oparciu o zdobytą wiedzę o świecie.

Wprowadzanie w historię rodziny

Stopniowe wprowadzanie dziecka w dzieje rodziny – dziadków, kuzynów, w sposób ich życia i pracy jest także bardzo ważne. Warto opisywać miejsca, w których żyją lub żyli, opowiadać o osiągnięciach, a także trudnościach, jakich doświadczali. Poznawanie pamiątek rodzinnych, odkrywanie ich znaczenia i historii to także element zaciekania dziecka dziejami rodziny. Dzieci bardzo lubią oglądać np. zdjęcia rodzinne i słuchać przy tym opowieści o przedstawiających je osobach i miejscach. Pozwala to jednocześnie łączyć dzieje indywidualnych rodzin z wydarzeniami historycznymi, które dotyczą całej wspólnoty mieszkającej w kraju i poza nim. Buduje to szczególne więzi międzypokoleniowe i sprzyja odnalezieniu własnego miejsca również we wspólnocie kraju przodków.

Pielęgnowanie i utrwalanie relacji z bliskimi

Warto zadbać o to, aby nasze dziecko miało stały i bliski kontakt z rodziną mieszkającą w Polsce. Sprzyja to nie tylko zacieśnianiu więzi emocjonalnych, ale także utwierdzeniu w poczuciu przynależności do węższej i szerszej wspólnoty. Takie kontakty zwiększają także motywację do doskonalenia znajomości języka polskiego. Docenienie osiągnięć językowych przez bliskich mieszkających w Polsce może być źródłem dumy i satysfakcji dla naszego dziecka.

Podróże do Polski i po Polsce

Jeszcze silniej oddziałują na ten proces podróże do Polski. Pozwalają utrwać zarówno więzi z krewnymi, jak i z krajem, jego kulturą i powstałym tu dorobkiem intelektualnym. Wizyty w ważnych dla historii miejscach, uczestnictwo w uroczystościach upamiętniających narodowe wydarzenia to czynnik umacniający poczucie tożsamości i zakorzenienia, niezależnie od bliskości i więzów z miejscem zamieszkania.

Kontakty z rówieśnikami

Pobyt w Polsce to doskonała okazja do poznawania rówieśników nie tylko z najbliższej rodziny. Warto utrwać te kontakty także po powrocie do domu. Dzięki nim nasze dziecko pozostanie w obszarze oddziaływania języka polskiego, będzie też mogło na bieżąco śledzić życie rówieśników w Polsce.

Zainteresowanie współczesnym życiem Polski

Dla starszych dzieci i młodzieży podróż do Polski może być okazją do głębszego poznania specyfiki życia w tym kraju, a także tego, czym w danej chwili żyje polskie społeczeństwo. Przedmiotem zainteresowań, które można podtrzymywać po powrocie do domu, są np. zawody sportowe, gry, festiwale muzyczne, filmy, wydarzenia polityczne.

Kontakty z Polakami i osobami polskiego pochodzenia mieszkającymi w okolicy

Przebywanie w towarzystwie osób mówiących po polsku, nauka w szkole polonijnej, udział w uroczystościach polonijnych, a w przypadku osób wierzących – uczestnictwo w kulcie religijnym w języku polskim pokazuje dziecku, że wokół niego są ludzie, którzy podobnie jak ono przeżywają doświadczenie dwukulturowości.

Promowanie kultury polskiej w lokalnym środowisku

Warto zachęcać szczególnie nieco starsze dzieci, aby samodzielnie lub we współpracy z polskojęzycznymi kolegami, w szkole czy w innym środowisku rówieśniczym, przedstawiały polską kulturę, tradycje, wybitne postaci, ważne wydarzenia, osiągnięcia sportowe i inne sprawy z życia Polaków ciekawe dla młodych ludzi. Dzięki temu będą mogli poczuć dumę ze swej przynależności, wystąpią także wobec swoich kolegów w roli eksperta, który dzieli się z innymi wiedzą o tym, czego oni nie znają.

Rozmowy przez ocean

Nowoczesne technologie komunikacyjne wspomagają budowanie więzi z rodziną i przyjaciółmi mieszkającymi w Polsce. Utrzymaniu i wzmacnianiu więzi na odległość sprzyjać może korzystanie z popularnych portali społecznościowych takich jak Facebook, Twitter, Instagram czy Hangouts. Wspólne rozmowy – wideokonwersacje na Skype lub dialogi na czatach – nie muszą sprowadzać się jednak do luźnej wymiany zdań. Możemy dzięki nim kultywować tradycje, podejmować się wspólnych wyzwań, które będą wsparciem w nauce języka i budowaniu wiedzy o polskiej kulturze.

Fot. 6. Rozmowa z bliskimi przy wykorzystaniu np. Skype może stanowić świetną okazję do doskonalenia umiejętności mówienia w języku polskim, Źródło: Fotolia.

Kontakty z krewnymi w Polsce to możliwość dzielenia się przeżyciami i tradycjami. Korzystajmy z każdej okazji, by spędzić czas z rodziną nawet za pośrednictwem internetu, wykonujmy wspólne zadania i chwalmy się ich wynikami. Oto kilka odpowiedzi:

- Porozmawiajmy z babcią, dziadkiem i innymi członkami rodziny na temat dziejów naszych przodków. Wspólnie stwórzmy drzewo genealogiczne, pamiętając przy tym o uzupełnieniu go o fotografie i dokumenty. W rozmowach tych nie może zabraknąć pytań o daty urodzenia czy stopnie pokrewieństwa. Drzewa genealogiczne można tworzyć na przygotowanych w tym celu stronach [Moi Krewni](#) lub wspomnianym wcześniej [MyHeritage.pl](#).
- Zgromadźmy jak najwięcej historii nawiązujących do tajemnic rodzinnych – może wciąż nie ustalono, co wydarzyło się ze starszym bratem babci w czasie wojny? A może w dalszej części rodziny niespodziewanie odnalazła się zaginiona siostrzenica? W każdej rodzinie uda się odtworzyć jakąś niezwykłą historię, którą możemy zapisać i odczytać podczas rodzinnego zjazdu lub zilustrować w formie komiksu i rozesłać do najbliższych.
- Skorzystajmy z Google Documents, by sporządzić album rodzinnych pamiątek. Udostępnijmy dokument jak największej liczbie osób z rodziny, by każdy, niezależnie od miejsca zamieszkania, mógł uzupełnić album o swoje zdjęcie. Nie koncentrujemy się tylko na pamiątkach wyjątkowo starych – każdy przedmiot lub dokument przywołujący wspomnienia może być cennym zasobem.
- Z okazji Dnia Babci czy Dnia Dziadka przygotujmy ilustrowaną historię o tym, jak poznali się dziadkowie. W tym celu skontaktujmy się z ich najbliższą rodziną i przeprowadźmy jak najwięcej wywiadów, na podstawie których sporządzimy jedną wersję tego emocjonującego wydarzenia.
- Kartki elektroniczne to doskonała alternatywa dla tradycyjnej korespondencji. Stwórzmy rodzinną tradycję wysyłania kartek okolicznościowych w tej formie. W internecie znajdziemy gotowe szablony na różne okazje – Święta Bożego Narodzenia, Wielkanoc, imieniny, urodziny czy Dzień Babci. E-kartki znajdziemy na tych stronach internetowych: [eKartki.pl](#), [e-Kartki.net.pl](#).
- Poprośmy babcię o tradycyjne polskie przepisy na pierogi, bigos czy szarlotkę. Dodatkowo porozmawiajmy na temat tradycyjnych potraw świątecznych, zwłaszcza tych, które nigdy nie zagościły na naszym stole. Przy najbliższej okazji zadbajmy o to, by się na nim pojawiły i zdajmy babci relację z wrażeń gości.
- Przeglądajmy strony internetowe opisujące polskie tradycje – tańce ludowe (np. na kanale [Mały Kolberg na You Tube](#)) stroje ludowe (np. [biłgorajski](#)), potrawy i ozdoby świąteczne (np. [Dekoracje Świąteczne - Boże Narodzenie](#)) czy zabawy. Wykorzystajmy je jako inspiracje do stworzenia laurki dla cioci czy dziadka.

Zachęcajmy dziecko do utrzymywania kontaktów z rówieśnikami poznanymi na koloniach, młodszymi krewnymi, a także do nawiązywania nowych znajomości przez serwisy społecznościowe, przy zachowaniu koniecznych środków ostrożności. Takie relacje pozwalają młodemu człowiekowi zetknąć się z użytkownikami języka młodzieżowego i kulturą młodzieżową.

Kontakty z rówieśnikami nie muszą sprowadzać się do rozmów z mieszkańcami Polski. Warto nawiązać relacje z dziećmi posiadającymi polskie korzenie, które mieszkają w różnych krajach. Oto kilka pomysłów:

- Ustalmy, w jaki sposób polskie tradycje kultywowane są w rodzinach mieszkających w Polsce i poza nią. Zastanówmy się, na ile kultura zamieszkiwanego kraju wpływa na tradycje polskie. Wymieńmy się pomysłami i wprowadźmy je w naszym domu, uwieczniając je w fotogalerii na Facebooku.
- Załóżmy razem bloga lub vloga poświęconego wspólnym zainteresowaniom. Chłopcy mogą w ten sposób wzbogacać wiedzę na temat sportu, historii czy literatury fantasy, a dziewczynki połączyć mogą moda, książki dla młodzieży czy rysunek. Regularne dodawanie wpisów, zdjęć i linków do ciekawych stron internetowych pomoże w budowaniu więzi między rówieśnikami, przy jednoczesnej nauce języka.
- Muzyka łączy ludzi na całym świecie, dlatego warto skorzystać z aplikacji typu [Spotify](#), dzięki której można nie tylko słuchać muzyki, lecz także tworzyć wspólną playlistę, wysyłać linki do utworów i rozmawiać na temat ulubionej muzyki. Ponadto warto skorzystać z zasobów dostępnych na stronie [Ninateka.pl](#), gdzie znajdziemy nagrania utworów polskich muzyków, ich koncerty, a dodatkowo dzieła z innych obszarów sztuki: filmy, spektakle, słuchowiska czy galerie zdjęć i obrazów. Strona ta umożliwi pogłębianie wiedzy dotyczącej polskiej kultury w każdym jej aspekcie.
- Załóżmy wspólne konto na Twitterze, by dzielić się doświadczeniami i przemyśleniami z naszych szkół – wstawmy zdjęcia, komentarze i linki. Jeśli zależy nam natomiast na ciekawych fotorelacjach, warto stworzyć konto na Instagramie, który umożliwi wykonanie prostej i atrakcyjnej edycji zdjęć oraz ich komentowanie.
- Stwórzmy tablicę internetową w aplikacji [Pinterest](#), na której zgromadzimy interesujące nas zdjęcia z danej kategorii. Dzieci mogą zamieścić tam fotografie przedstawiające miejsca warte odwiedzenia w zamieszkiwanych przez nie miastach lub najciekawsze stroje ludowe dla ich regionu. Dzięki ich pracy powstać może duża baza ciekawych materiałów. Innego typu tablice internetowe tworzyć możemy na wirtualnej tablicy [Padlet](#), której zaletą jest przejrzysta i intuicyjna obsługa. Na wybranym tle zamieszczają możemy zdjęcia, linki do dokumentów, ciekawych stron internetowych czy filmików z YouTube. Zaprojektujmy wspólną tablicę prezentującą nasze miasto lub założmy wspólną tablicę z dziećmi mieszkającymi w Polsce, na której będziemy gromadzić pomysły na zabawy urodzinowe.
- Wspólne granie w gry z opcją multiplayer może być również wartościową rozrywką. Gra nie powinna ograniczać się wtedy jedynie do indywidualnego rozwiązywania zadań przez każdego z graczy. Skorzystajmy ze Skype'a w celu wspólnego obmyślenia strategii, konsultowania pomysłów i przeżywania zabawy. Tego typu grą może być popularny [Minecraft](#), a także gry edukacyjne dostępne między innymi w platformie [LearningApps](#), gdzie część gier daje możliwość grania z komputerem lub z innym graczem (np. [Ułoż w kolejności alfabetycznej](#)).

Podsumowanie

Istnieje wiele sposobów, aby ukształtować nasze dzieci w poczuciu przynależności do wspólnoty Polaków. Wymaga to wysiłku, konsekwencji i pracy, lecz efekty przynoszą wiele satysfakcji zarówno rodzicom, jak i młodemu człowiekowi, który może czerpać pełnymi garściami z dwóch kulturowych źródeł równocześnie.

O AUTORKACH

Magdalena Bogusławska

Menedżerka oświaty, edukatorka, doradca zawodowy. Prezes Zarządu Fundacji Primus, ekspertka projektów edukacyjnych Kulczyk Foundation, członkini grupy Superbelfrzy RP. Związana ze środowiskiem warszawskich szkół „Bednarska”, gdzie pracowała jako nauczycielka j. francuskiego, szkolny doradca zawodowy, wicedyrektor Społecznego Gimnazjum nr 20 (Raszyńska). Była dyrektorem Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą i Ośrodka Rozwoju Kompetencji Edukacyjnych (ORKE) we WSiP. Obszarami jej zainteresowań są: problematyka motywacji i kształtowania uczniowskiej aktywności, nowoczesne technologie w procesie uczenia się, zarządzanie w oświacie, wdrażanie zmiany, zagadnienia przywództwa, pedagogika wartości, dwujęzyczność oraz edukacja wielokulturowa.

Iwona Brzózka-Złotnicka

Z wykształcenia polonistka, bibliotekarka i animatorka kultury. Ekspertka i trenerka edukacyjna. Interesuje się wykorzystaniem nowych technologii w edukacji i ich wpływem na proces uczenia się. Przez 8 lat uczyła języka polskiego w szkole podstawowej, a od września 2013 roku koordynuje ogólnopolski program edukacyjny [Mistrzowie Kodowania](#), którego celem jest upowszechnianie nauki programowania w polskich szkołach. Przedstawicielka Stowarzyszenia Mistrzowie Kodowania, członkini grupy Superbelfrzy RP.

Joanna Kluz

Lektorka języka polskiego jako obcego dla dorosłych i dzieci, trener efektywnej nauki. Ukończyła filologię polską ze specjalizacją nauczycielską i glottodydaktyczną na Uniwersytecie Warszawskim. Obecnie uczy w szkole podstawowej w klasach 4-6, gdzie prowadzi również indywidualne zajęcia dla obcokrajowców. Ceni wykorzystywanie nowoczesnych technologii podczas lekcji przedmiotowych i dodatkowych.

Jolanta Okuniewska

Nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego w klasach I-III w Szkole Podstawowej nr 13 im. KEN w Olsztynie, wyróżniona tytułem honorowego profesora oświaty. Regionalny ambasador międzynarodowego programu eTwinning, dwukrotna laureatka krajowego konkursu eTwinning oraz zwyciężczyni konkursu europejskiego. Wykorzystuje TIK na zajęciach oraz w projektach, szkoli nauczycieli, publikuje w wydawnictwach nauczycielskich, prowadzi strony internetowe [Jokookun.jimdo.com](#) oraz [Tableciaki.blogspot.com](#). Nominowana do tytułu Nauczyciel Roku 2013 oraz finalistka światowej nagrody Global Teacher Prize w 2015 r. Członkini społeczności Superbelfrzy RP.

O ORGANIZATORACH PROJEKTU „POLISH YOUR POLISH”

Fundacja i portal Dobra Polska Szkoła

(www.DobraPolskaSzkoła.com) w Nowym Jorku podejmują działania, które promują polską kulturę, przybliżają Polskę nowym młodym pokoleniom urodzonym w USA, inspirują i motywują do nauki języka ojczystego. Są to m.in. projekty, które służą wzbogaceniu polskiej kultury emigracyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem szkół polonijnych –

zarówno uczęszczających do nich polskich dzieci, jak i ich rodziców i nauczycieli, takie jak propozycje warsztatów pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, zajęć artystycznych, specjalne wydarzenia kulturalne, przedstawienia teatralne, spotkania z ciekawymi ludźmi, koncerty, filmy itd.

**FUNDACJA
DOBRA POLSKA SZKOŁA**

Jednym ze głównych projektów fundacji jest akcja „W naszym domu mówimy po polsku!” zachęcająca polonijnych rodziców do rozmów z dziećmi w języku polskim, do tworzenia w swoim domu małych własnych ambasad, z którymi dzieci urodzone poza Polską będą mogły kojarzyć sobie polską kulturę, tradycje oraz język. Akcja podkreśla wartości wynikające z dwujęzyczności, a jej punktem kulminacyjnym było ustanowienie we wrześniu 2015 roku Polonijnego Dnia Dwujęzyczności (Polish Bilingual Day) w polonijnym kalendarzu, czyli święta języka polskiego, obchodzonego w każdy trzeci weekend października. Święto zostało wprowadzone wspólnie z Fundacją Edukacja dla Demokracji, wsparte przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Polonijny Dzień Dwujęzyczności ma na celu przypominać wszystkim Polakom zamieszkałym poza ojczyznę o wartościach wynikających z dwujęzycznej edukacji i jej znaczeniu w życiu Polonii, Polski i krajów, w których mieszkają. Przekazując polonijnemu dziecku język ojczysty, przekazujemy mu polskie korzenie, wzbogacamy jego osobowość i poszerzamy horyzonty w sposób wyjątkowy, otwierając przed nim furtkę do pełnej partycypacji w życiu Polski i Polonii w dorosłym życiu. Jednocześnie wychowujemy pokolenie osób, które dzięki swojej dwujęzyczności staną się w przyszłości najlepszymi, najefektywniejszymi ambasadorami i rzecznikami polskości za granicą.

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Wiedzy THINK!

(www.think.org.pl) jest polską organizacją powstałą w 2007 r. Jej celem jest wspieranie wszechstronnego rozwoju młodzieży i osób dorosłych poprzez skuteczne wykorzystanie nowoczesnych narzędzi technologii informacyjno - komunikacyjnej do przekazywania

FUNDACJA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA WIEDZY

informacji, pogłębiania wiedzy i rozwoju umiejętności zawodowych i społecznych XXI wieku. Najważniejszymi adresatami działań Fundacji THINK! są osoby w wielu szkolnym, studenci oraz nauczyciele.

Fundacja prowadzi we współpracy z Partnerami i instytucjami edukacyjnymi wiele projektów edukacyjnych nastawionych na wspieranie rozwoju przedsiębiorczych postaw, kompetencji społecznych i zawodowych potrzebnych w społeczeństwie i gospodarce XXI wieku oraz uczenie racjonalnego gospodarowania własnymi zasobami (nie tylko finansowymi) przez młode osoby. Poprzez takie działania, jak Tydzień dla Oszczędzania. Program Rozwoju Przedsiębiorczości czy #SuperKoderzy (z Fundacją Orange), chcemy nie tyle pogłębiać wiedzę młodych ludzi, ile rozwijać praktyczne umiejętności przydatne i niezbędne na rynku pracy: pracę w zespole, komunikację interpersonalną, współpracę, krytyczne myślenie, pracę metodą projektową i umiejętności zarządzania projektem. Zajmujemy się także edukacją konsumencką. Wspólnie z ogólnoeuropejskim konsorcjum prowadzimy dla Komisji Europejskiej jeden z najważniejszych europejskich serwisów edukacyjnych: www.ConsumerClassroom.eu. Wspólnie z nauczycielami z ogólnopolskiej grupy Facebookowej [Superbelfrzy RP](#) organizujemy w ramach Programu Superbelfer wiele konferencji, szkoleń i warsztatów podnoszących jakość kształcenia w polskich szkołach. Jesteśmy także współorganizatorem cyklu jednych z najważniejszych konferencji edukacyjnych: INSPIR@CJE wspólnie z firmą Think Global oraz portalem Edunews.pl.

BIBLIOGRAFIA

- *Dwujęzyczność i dwukulturowość*, blog Elżbiety Ławczys, <http://dwujezycznosc.blogspot.com/>.
- *Dzieci dwujęzyczne*, strona Faustyny Mounis, <http://dziecidwujezyczne.blogspot.com/p/dwuj.html>.
- *Dziecko dwujęzyczne*, społeczność internetowa, <https://www.facebook.com/dzieckodwujezyczne>.
- *Edukacja międzykulturowa. Forum glottodydaktyczne*, materiały z konferencji naukowej, red. Anna Rabczuk, http://www.polonicum.uw.edu.pl/pdf/forum_ksiazka.pdf.
- *Gry słowne*, strona Szafeczka.com, <http://szafeczka.com/gry-slowne/>.
- *Jak nauczyć dziecko czytać*, strona Moje Dzieci Kreatywnie, <http://mojedziecikreatywnie.pl/2015/04/najatwiejsza-metoda-nauki-czytania/>.
- *Jak wspierać w rozwoju dzieci dwujęzyczne?*, blog dr. Marcina Szczerbińskiego, <http://kursy.operon.pl/Blogi/Blog-dra-Marcina-Szczerbinskiego/Jak-wspierac-w-rozwoju-dzieci-dwujezyczne>.
- *Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego na przykładzie szkolnictwa polonijnego w Chicago*, Ewa Lipińska, Anna Seretny, Księgarnia Akademicka, Kraków 2012.
- *Nasz język – nasze lekcje! Lekcje polskiego dla dzieci dwujęzycznych*, Bilingual House, <http://bilingualhouse.com/nasz-jezyk-nasze-lekcje-lekcje-polskiego-dla-dzieci-dwujezycznych-lekcja-nr-7-im-doublelanguage-dzeczyli-dwujezycznosc-jest-super/>.
- *Podaruj dziecku swój język ojczysty*, serwis Podaruj Dziecku Język, <http://www.podarujdzieckujezyk.org/poradnik-rodzica/>.
- *Rok polski. Poradnik dla nauczycieli i rodziców*, strona Polska-Szkoła.pl, http://www.polska-szkola.pl/images/moodledata/1/poradniki/03_poradnik_nauczyciele_web.pdf.
- *Włącz Polskę*. Zestaw materiałów edukacyjnych dla dzieci uczących się za granicą, <http://wlaczpolske.pl/index.php>.
- *Z dzieckiem w świat. Rodzice małych dzieci za granicami*, Monika Rościszewska-Woźniak, strona Polska-Szkoła.pl, http://www.polska-szkola.pl/images/moodledata/1/poradniki/poradnik_dzieci_web.pdf.

- *Z językiem polskim w świat. Poradnik dla rodziców dzieci dwujęzycznych*, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą,
http://www.orpeg.pl/images/Upload/dokumenty/z-jezykiem-polskim-w-swiat_v2.pdf.
- *Zabawnik. Gry i zabawy dla dzieci*,
<http://zabawnik.org/>.
- *Zabawy i gry językowe*, strona ZabawyDlaDzieci.com.pl,
<http://www.zabawydladzieci.com.pl/zabawy-i-gry-jezykowe/>.
- *Zaczynamy od zabawy*, serwis internetowy,
<http://od-zabawy.pl/etapy-rozwoju-mowy-i-zabawy.html>.